

การศึกษาค้นคว้าอิสระ

ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกพืชแซมทุเรียน เกษตรกรหมู่ที่ 4
ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

COST AND RETURN STUDY OF PLATING MIX DURIAN
FAMER MOO 4 TAMBOO TROKNONG KHLUNG
DISTRICT, CHANTHABURI PROVINCE

นายณัฐพล แสงวงกิจ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2562

การศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกพืชแซมทุเรียน เกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง
จังหวัดจันทบุรี

Cost and Return Study of Plating Plant Mix Durian Famer Moo 4 Tambon Trok Nong
Khlung District, Chanthaburi province

โดย

นายณัฐพล แสงวงกิจ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจการเกษตร)

พ.ศ. 2562

ณัฐพล แสงวงกิจ 2562: ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกพืชแซมทุเรียนเกษตรกรรมหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอ
นง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจการเกษตร) สาขาวิชาธุรกิจ
การเกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กัมปนาท เพ็ญสุภา, Ph.D. 55 หน้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา : ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกพืชแซมทุเรียน เกษตรกร
หมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี แบ่งตามขนาดพื้นที่ 3 ขนาด คือ สวนขนาดเล็ก (1-10 ไร่)
สวนขนาดกลาง (11-20 ไร่) และสวน ขนาดใหญ่ (21-30ไร่) โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอ
อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ปีการเพาะปลูก 2560/2561 เป็นเกษตรปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียนจำนวน 15 ราย และ
เกษตรกรปลูกพริกชี้หูสวนแซมทุเรียนจำนวน 9 รายทำการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

ผลการเปรียบเทียบผลตอบแทนการปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียนของเกษตรกร พบว่าสวน ขนาดใหญ่
(พื้นที่ 21-30 ไร่) ให้ผลตอบแทนสูงสุด เท่ากับ 38,100.00 บาทต่อไร่ รองลงมาเป็นสวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20
ไร่) 33,337.50 บาทต่อไร่ และ สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) 28,575.00 บาทต่อไร่ ตามลำดับ และเมื่อนำ
กำไรสุทธิที่ได้รับต่อไร่ ของสวนขนาดใหญ่ สวนขนาดกลาง และสวนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องเป็นไปในทิศทาง
เดียวกัน มีค่าเท่ากับ 21,343.34 บาทต่อไร่ 15,607.50 บาทต่อไร่ และ 9,323.50 บาท ต่อไร่ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบผลตอบแทนการปลูกพริกชี้หูสวนแซมทุเรียนของเกษตรกร พบว่าสวนขนาดใหญ่ (พื้นที่
21-30 ไร่) ให้ผลตอบแทนสูงสุด เท่ากับ 45,642.24 บาทต่อไร่ รองลงมาเป็นสวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่)
42,382.08 บาทต่อไร่ และ สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) 39,121.92 บาทต่อไร่ ตามลำดับ และเมื่อนำกำไร
สุทธิที่ได้รับต่อไร่ ของสวนขนาดใหญ่ สวนขนาดกลาง และสวนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
มีค่าเท่ากับ 17,018.91 บาทต่อไร่ 13,212.08 บาทต่อไร่ และ 8,369.42 บาท ต่อไร่ตามลำดับ

การผลิตกล้วยไข่แซมทุเรียนกับพริกชี้หูสวนแซมทุเรียน ของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอ
อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ปีเพาะปลูก 2560/2561 พบว่าต้นทุนในการผลิตพริกชี้หูสวนมีต้นทุนที่สูงกว่าปลูก
กล้วยไข่แซมทุเรียน ของพื้นที่การเพาะปลูกทั้ง 3 ขนาดเนื่องจากการปลูกพริกชี้หูสวนต้นทุนที่สูงเกิดจากค่าแรงใน
การเก็บเกี่ยวผลผลิตและค่าสารเคมีที่ใช้ในการดูแลรักษา เมื่อเปรียบเทียบกำไรสุทธิพบว่า การปลูกกล้วยไข่แซม
ทุเรียนให้กำไรสุทธิที่สูงกว่าการปลูกพริกชี้หูสวนแซมทุเรียนของการเพาะปลูกทั้ง 3 ขนาด ถึงแม้ว่าผลตอบแทน
เฉลี่ยต่อไร่ของการปลูกพริกชี้หูสวนจะสูงกว่าการปลูกกล้วยไข่ แต่เนื่องด้วยต้นทุนที่สูงทำให้กำไรสุทธิน้อยลง

Nattapon Savangkit 2019: Cost and Return Study of Plating Plant Mix Durian Famer Moo 4 Tambon Trok Nong Khlung District, Chanthaburi province. Master of Science (Agribusiness), Major Field: Agribusiness, Department of Agricultural and Resource Economics. Independent Study Advisor: Assistant Professor Kumpanart Pensupha, Ph.D. 55 pages.

The purpose of this research was to study Of Plating Plant Mix Durian Famer Moo 4 Tambon Trok Nong Khlung District, Chanthaburi province. The study was divided into 3 farming size which were small farm (1-10 rai), medium farm (11-20 rai), and large farm (21-30 rai). Primary data was collected by interviewing 15 members of planting banana mix Durian and interviewing 9 members of planting chill mix Durian Micro in 2017 to 2018 production year and was analyse by cost and return analysis.

The results of the comparison of the return of planting banana mix durian of agriculture found that the large garden (area 21-30 rai) yielded the highest return of 38,100.00 baht per rai, followed by a medium sized garden (area 11-20 rai) 33,337.50 baht. Per rai and small garden (area 1-10 rai) 28,575.00 baht per rai, respectively, and when the profit is received per rai Of large gardens, medium sized gardens and small gardens Which is consistent in the same direction, equal to 21,343.34 baht per rai, 15,607.50 baht per rai and 9,323.50 baht per rai respectively

The results of the comparison of the return of planting chill mix durian of agriculture found that the large garden (area 21-30 rai) yields the highest return of 45,642.24 baht per rai, followed by a medium sized garden (area 11-20 rai), 42,382.08 baht per rai and a small garden (area 1-10 rai) 39,121.92 baht per rai, respectively, and when earning profits received per rai Of large gardens, medium sized gardens and small gardens Which is consistent in the same direction, with the value of 17,018.91 baht per rai, 13,212.08 baht per rai and 8,369.42 baht per rai respectively.

When the comparative analysis of the cost and return data for the production of banana, durian and paprika, durian garden Of agricultural land, Moo 4, Trok Nong Subdistrict, Khlung District, Chanthaburi Province, 2017/2018 crop year Of the three cultivation areas due to the plantation of the plantation, the high cost caused by the labor cost of harvesting, and the cost of chemical treatment When comparing the net profit, it was found that the cultivation of banana mix durian was higher than the planting of chill , Durian Sam of cultivation in 3 sizes. Although the average return per rai of chill plantation was higher than planting banana, But due to the high cost, the net profit is less.

Student's signature

Independent Advisor's signature

กตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กำปนาท เพ็ญสุภา อาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ เป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนช่วยตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องของการศึกษาค้นคว้าอิสระ มาโดยตลอด รวมทั้งขอขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชา เศรษฐศาสตร์ เกษตรและทรัพยากร ทุกท่านที่ อบรมสั่งสอน และให้ความรู้ รวมถึงเจ้าหน้าที่โครงการบัณฑิตศึกษา ภาคพิเศษ ที่คอยดูแลให้ ความช่วยเหลือ แก่ผู้ศึกษาเป็นอย่างดีมาโดยตลอด

นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเกษตรกร หมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัด จันทบุรี ที่กรุณาสละเวลา ให้ข้อมูล ตลอดจนถึงหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ได้ให้ข้อมูลในการ จัดทำการศึกษาค้นคว้า อิสระจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่ใส่ใจดูแล และให้การสนับสนุน ใน การศึกษาตลอดมา รวมทั้งเพื่อนนิสิตสาขาธุรกิจเกษตรที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ และผู้ที่ เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้จะสามารถนำไปใช้ให้ เกิด ประโยชน์ต่อไป ส่วนข้อบกพร่องประการใด ผู้ศึกษาขออภัยไว้ทุกประการ และขออภัยมา ณ ที่นี้

ณัฐพล แสงวงกิจ

มิถุนายน 2562

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและการตรวจเอกสาร	
ทฤษฎีวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงิน	4
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย	12
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	13
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
การวิเคราะห์ข้อมูล	21
ผลการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการ	54
ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงของโครงการ	60
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุป	40
ข้อเสนอแนะ	47
เอกสารอ้างอิง	48

ภาคผนวก

50

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี	23
2	จำนวนเกษตรกรที่ปลูกพืชแต่ละประเภทแซมทุเรียน	24
3	เพศ อายุ การศึกษาของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี	25
4	ขนาดครัวเรือนของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี	26
5	ประสบการณ์ปลูกทุเรียนของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี	27
6	ประเภทการเพาะปลูกเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี	27
7	ภาวะหนี้สิน ของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี	28
8	การถือครองที่ดินของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี	28
9	ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกกล้วยไข่ สวนขนาดเล็กพื้นที่ 1-10 ไร่ปีเพาะปลูก 2560/2561	30
10	ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกกล้วยไข่ สวนขนาดกลางพื้นที่ 11-20 ไร่ปีเพาะปลูก 2560/2561	31
11	ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกกล้วยไข่ สวนขนาดใหญ่พื้นที่ 21-30 ไร่ปีเพาะปลูก 2560/2561	32
12	ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกกล้วยไข่ แยกตามขนาดพื้นที่การปลูกปีเพาะปลูก 2560/2561	33
13	ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกพริกชี้ฟ้าสวนขนาดเล็กพื้นที่ 1-10 ไร่ปีเพาะปลูก 2560/2561	34

ตารางที่	หน้า
14 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกพริกชี้หนูสวน สวนขนาดกลางพื้นที่ 11-20 ไร่ปีเพาะปลูก 2560/2561	35

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกพริกชี้หนูสวน สวนขนาดใหญ่พื้นที่ 21-30 ไร่ปีเพาะปลูก 2560/2561	36
16	ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกพริกชี้หนูสวน แยกตามขนาดพื้นที่การ ปลูกปีเพาะปลูก 2560/2561	37
17	ราคากล้วยไข่และพริกชี้หนูสวนเฉลี่ยต่อปีตั้งแต่ พ.ศ. 2557-2561	38
18	กำไรสุทธิกัล้วยไข่	38
19	กำไรสุทธิพริกชี้หนูสวน	40
20	เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกกัล้วยไข่กับพริกชี้หนูสวน	46

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา	12
2	ตราสัญลักษณ์ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัด จันทบุรี	14

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ข้อมูลจากภาพรวมพื้นที่ปลูกทุเรียนจากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร ระบุว่าปี 2558 มีพื้นที่ปลูกที่ให้ผลแล้วทั้งหมด 498,952 ไร่ พื้นที่ปลูกทั้งหมด 618,709 ไร่ มีผลผลิตรวมทั้งสิ้น 603,332 ตัน ทั้งหมดร้อยละ 84.29 เป็นทุเรียนหมอนทอง ปี 2559 มีพื้นที่ให้ผลลดลงเหลือ 495,981 ไร่ แต่มีพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นเป็น 621,689 ไร่ และมีผลผลิตรวมทั้งสิ้น 613,593 ตัน ทั้งหมดร้อยละ 89.59 เป็นทุเรียนหมอนทอง ปี 2560 มีพื้นที่ให้ผลทั้งหมด 581,659 ไร่ มีผลผลิตทั้งสิ้น 517,955 ตัน คาดว่าปี 2561 จะมีพื้นที่ปลูกทุเรียนซึ่งสามารถให้ผลผลิตได้แล้วทั้งหมด 611,186 ไร่ จากข้อมูลทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าพื้นที่ปลูกทุเรียนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นทุกปี

หากดูรายจังหวัด ข้อมูลในปี 2559 พบว่าจันทบุรีเป็นจังหวัดที่ปลูกทุเรียนมากที่สุดมีพื้นที่ปลูกทั้งหมด 165,046 ไร่ รองมาเป็นจังหวัดชุมพร 138,801 ไร่ นครศรีธรรมราช 60,194 ไร่ ระยอง 52,706 ไร่ สุราษฎร์ธานี 46,113 ไร่ หากเมื่อดูข้อมูลของจังหวัดจันทบุรีพบว่าพื้นที่ปลูก 171,092 ไร่ ผลผลิตที่ได้ 218,789 ตัน ในปี พ.ศ.2559 และเพิ่มขึ้นเป็น 212,213 ไร่ ผลผลิตที่ได้ 279,075 ตัน ในปี พ.ศ.2561 พื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นถึง 41,121 ไร่ ผลผลิตเพิ่มขึ้น 60,286 ตัน (สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี , 2561) พื้นที่ในการปลูกเพิ่มขึ้น 14.73 % ภายในระยะเวลาเพียงแค่ 2 ปี เนื่องจากในปัจจุบันทุเรียนเป็นผลไม้ที่มีราคาสูง ผู้วิจัยจึงกลับมาสำรวจพื้นที่ในการเพาะปลูกของ หมู่ที่ 4 ตำบล ตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่อาศัยในปัจจุบันของผู้วิจัย พบว่าปัจจุบันเกษตรกร หมู่ที่ 4 ตำบล ตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี มีการปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้น โดยจากข้อมูลปี 2560 เนื้อที่ให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น จากปี 2559 จำนวน 60 ไร่ (สำนักงานเกษตรอำเภอขลุง, 2560)

ทุเรียนนั้นเป็นพืชที่ใช้ระยะเวลาในการปลูกและให้ผลผลิตในระยะเวลา 6-7 ปี ทำให้ระยะเวลาระหว่างนั้นเกษตรกรไม่มีรายได้เกิดขึ้น เกษตรกรส่วนหนึ่งจึงหันมาสนใจในการเลือกปลูกพืชแซมกับการปลูกทุเรียนซึ่งเป็นการปลูกพืชแบบผสมผสาน เพื่อให้มีรายได้เกิดขึ้นระหว่างรอผลผลิตจากการปลูกทุเรียน ส่วนพืชที่เกษตรกรเลือกในการปลูกแซมในปัจจุบันเกษตรกรจะเลือกปลูกระหว่างพริกชี้หูสวนกับกล้วยไข่ในการแซมทุเรียน เนื่องจากเป็นพืชที่ให้ผลผลิตในระยะเวลาสั้น พริกชี้หูสวนจะใช้เวลา 3 เดือน ในการปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวและใช้เวลาในการเก็บเกี่ยวนานถึง 6 เดือน หลังจากให้ผลผลิต ส่วนกล้วยไข่จะใช้เวลา 8 – 9 เดือนแต่ในการปลูกพริกชี้หูสวนหรือกล้วยไข่แซมทุเรียนเกษตรกรเกษตรกร ไม่มีการวิเคราะห์หรือจดบันทึกข้อมูลการผลิตและการปลูก หรือการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทำให้ไม่ทราบถึงต้นทุนผลตอบแทนและกำไรที่ได้รับอย่างแท้จริงทำให้เกษตรกรรายใหม่ที่จะหันมาปลูกพริกชี้หูสวนหรือกล้วยไข่แซมทุเรียน ไม่มีข้อมูลในการตัดสินใจในการปลูกพืชทั้งสองชนิด

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการวิเคราะห์และศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการลงทุนปลูกระหว่างกล้วยไข่หรือพริกชี้หูสวนแซมต้นทุเรียน ของเกษตรกร หมู่ที่ 4 ตำบล ตระกอนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน เทียบกับการปลูกพริกชี้หูสวนแซมทุเรียน ของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตระกอนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน เทียบกับการปลูกพริกชี้หูสวนแซมทุเรียน

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนโดยเปรียบเทียบระหว่างการปลูกพริกชี้หนูแซมทุเรียนกับกล้วยไข่แซมทุเรียน ในพื้นที่หมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอชลุม จังหวัดจันทบุรี เก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจปีเพาะปลูก 2560/2561 จากในพื้นที่หมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอชลุม จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกพริกชี้หนูแซมทุเรียนกับกล้วยไข่แซมทุเรียน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน และผู้ที่สนใจปลูกทุเรียนแบบผสม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพิจารณาลดต้นทุน หาแนวทางในการเพิ่มผลผลิตและกำไรต่อไป

บทที่ 2

การตรวจเอกสารและงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกระหว่างกล้วยไข่แซมทุเรียนกับพริกชี้หนูสวนแซมทุเรียน : กรณีศึกษาเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอชลุม จังหวัดจันทบุรี ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้า ดำเนินการ รวบรวมแนวคิดและทฤษฎี เอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการกำหนด แนวทางการศึกษาดังนี้

1. ทฤษฎีวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงิน
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงิน

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนต่อหน่วยพื้นที่การผลิต จะทำให้ทราบถึงผลตอบแทน ที่เกษตรกรได้รับในการวิเคราะห์และพิจารณาด้านทุนการผลิต สามารถพิจารณาได้ ดังนี้ (ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ, 2544)

ต้นทุนการผลิต (Cost of Production) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สูญเสียไปในกระบวนการผลิต สามารถแบ่งต้นทุนการผลิตได้ตามปัจจัยการผลิต คือ ปัจจัยคงที่ (Fixed Factor) และปัจจัยผันแปร (Variable Factor) ดังนั้น ต้นทุนการผลิตก็เช่นเดียวกัน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. **ต้นทุนคงที่ทั้งหมด (Total Fixed Cost: TFC)** คือ ค่าใช้จ่ายที่สูญเสียไปในกระบวนการผลิตที่เกิดจากการใช้ปัจจัยคงที่ ซึ่งหมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สูญเสียไปในกระบวนการผลิตที่ไม่ขึ้น อยู่กับปริมาณของผลผลิต สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 **ต้นทุนคงที่ที่เป็นตัวเงิน (Tangible Fixed Cost)** เป็นค่าใช้จ่ายคงที่ที่ผู้ผลิตต้องสูญเสียไปในรูปของการจ่ายเงินสดในจำนวนที่คงที่ต่อปี ได้แก่ ค่าเช่าที่ดิน ค่าภาษีที่ดิน ค่าเบี้ยประกัน เป็นต้น ซึ่งสูตรคำนวณที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนคงที่ มีดังนี้

ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (Average Fixed Cost: AFC) สามารถคำนวณได้ตามสูตรดังนี้

$$\text{ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (AFC)} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่ทั้งหมด(TFC)}}{\text{ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ทั้งหมด (Q)}}$$

1.2 **ต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นตัวเงิน (Intangible Fixed Cost)** เป็นค่าใช้จ่ายคงที่ที่ผู้ผลิตไม่ได้สูญเสียไปในรูปของการจ่ายเงินสด แต่เป็นต้นทุนที่เกิดจากการประเมิน ได้แก่ ค่าเสียโอกาสจากการใช้ที่ดิน ของตนเอง ค่าเสื่อมราคาของโรงเรือน ค่าเสื่อมของเครื่องจักรที่เกิดขึ้นจากการใช้มาเป็นเวลานาน ค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์ที่ใช้ทำการเกษตร เป็นต้นซึ่งสามารถคำนวณหาค่าเสื่อมต่างๆ แบบเส้นตรง ได้ตามสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อม} = \frac{\text{มูลค่าทรัพย์สินแรกซื้อ} - \text{มูลค่าซาก}}{\text{อายุการใช้งาน (ปี)}}$$

2. **ต้นทุนผันแปรทั้งหมด (Total Variable Cost: TVC)** หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สูญเสียไปในกระบวนการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต หากเกษตรกรผลิตมาก ก็จะสูญเสียต้นทุนประเภทนี้จำนวนมาก หากเกษตรกรผลิตน้อยก็จะเสียต้นทุนประเภทนี้น้อยลงไปด้วย ค่าใช้จ่ายประเภทนี้เป็นค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรสามารถควบคุมได้ในระยะเวลาที่ทำการผลิตคำนวณได้จากการนำจำนวนปัจจัยผันแปรทั้งหมดคูณด้วยราคาของปัจจัยผันแปรต่อหน่วย สามารถเขียนสูตรคำนวณได้ดังนี้

$$TVC = P_{x_1}X_1 + P_{x_2}X_2 + \dots$$

เมื่อ TVC คือ ต้นทุนผันแปรทั้งหมด

P_{xi} คือ จำนวนปัจจัยผันแปรที่ i ; 1, 2, 3, 4, 5,.....

X_i คือ ราคาผันแปรต่อหน่วยที่ i ; 1, 2, 3, 4, 5,.....

$$\text{ต้นทุนคงที่เฉลี่ย (AVC)} = \frac{\text{ต้นทุนผันแปรทั้งหมด(TVC)}}{\text{ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ทั้งหมด (Q)}}$$

นอกจากนี้ยังสามารถคำนวณต้นทุนผันแปรทั้งหมดได้จาก $TVC = (AVC)(Q)$

ต้นทุนผันแปรทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์ มีดังนี้

2.1 ค่าแรงในการประกอบกิจกรรมการผลิต ได้แก่ แรงงานของคนในครอบครัว แรงงานช่วยเหลือ และแรงงานจ้าง ซึ่งแรงงานของคนในครอบครัวและแรงงานช่วยเหลือ สามารถประเมินได้ตามอัตราค่าจ้างแรงงานของเกษตรกรในท้องถิ่น ค่าแรงงานสามารถแบ่งออกได้ตามลักษณะของกิจกรรมการผลิตคือ ค่าแรงงานในการเตรียมดิน ค่าแรงงานในการปลูก ค่าแรงงานในการใส่ปุ๋ย ค่าแรงงานในการกำจัดวัชพืช ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต ค่าแรงงานในการขนส่ง เป็นต้น

2.2 ค่าวัสดุทางการเกษตร ได้แก่ ค่าหน่อพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืชและแมลงศัตรูพืช เป็นต้น

2.3 ค่าใช้จ่ายผันแปรอื่นๆ ได้แก่ ค่าซ่อมแซมเครื่องมืออุปกรณ์ และค่าเสียโอกาส เงินลงทุน เป็นต้น

3. ต้นทุนรวม (Total Cost: TC) คือ ต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต ซึ่งในระยะสั้นจะประกอบด้วย ต้นทุนคงที่ทั้งหมดและต้นทุนผันแปรทั้งหมดคิดเฉลี่ยต่อหน่วย พื้นที่เพาะปลูกในการคำนวณต้นทุนทั้งหมดสามารถใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{ต้นทุนทั้งหมด} = \text{ต้นทุนคงที่ทั้งหมด} + \text{ต้นทุนผันแปรทั้งหมด}$$

$$\text{หรือต้นทุนทั้งหมด} = \text{ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงิน} + \text{ค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน}$$

รายได้ (Revenue) หมายถึง ค่าตอบแทนที่ได้รับจากการผลิต ผลตอบแทน มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับระดับรายได้ต่างๆ ได้แก่ รายได้ทั้งหมด รายได้สุทธิ และผลกำไรสุทธิ สามารถคำนวณได้โดยการคิดเฉลี่ยต่อหนึ่งหน่วยพื้นที่เพาะปลูกใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

รายได้ทั้งหมด = ราคาผลผลิต \times จำนวนผลผลิตที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวได้

รายได้สุทธิ = รายได้ทั้งหมด - ต้นทุนผันแปร

กำไรสุทธิ = รายได้ทั้งหมด - ต้นทุนทั้งหมด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการตรวจเอกสารรายงานผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง พบว่าที่ผ่านมา มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนทางการเงินในการลงทุนปลูกพืชต่าง ๆ และที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เจริญวิทย์ โพธิ์เจริญ (2545) ศึกษาเรื่องผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนทำสวนมังคุดรวมทั้งการศึกษาความอ่อนไหวของการลงทุนทำสวนมังคุดในอำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรี โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากสำรวจครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่างจาก 5 ตำบลในปีการเพาะปลูก 2540/41 ผลการศึกษาผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนทำสวนมังคุดในพื้นที่ 10 ไร่และผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนทำสวนมังคุดเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเช่าพบว่ามีความเป็นไปได้ในการลงทุนเนื่องจาก NPV มีค่าเป็นบวก BCR มีค่ามากกว่า 1 และ IRR มากกว่าอัตราดอกเบี้ยที่เกษตรกรกู้ยืมมา (ร้อยละ 12 ต่อปี) ส่วนค่าเช่าสูงสุดที่จะทำให้โครงการนี้มีความเป็นไปได้ในการลงทุนคือ 2,027.55 บาทต่อไร่และจากการศึกษาความอ่อนไหวของการลงทุนทำสวนมังคุดโดยกำหนดรูปแบบออกเป็น 3 แบบคือต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 โดยกำหนดให้รายได้คงที่รายได้ลดลงร้อยละ 5 โดยกำหนดให้ต้นทุนคงที่และต้นทุนเพิ่มขึ้นรายได้ลดลงร้อยละ 5 พบว่าการทำสวนมังคุดยังคงมีความเป็นไปได้ในการลงทุน นอกจากนี้ยังพบว่า การเปลี่ยนแปลงของรายได้ที่ลดลงนั้นมีผลกระทบต่อการลงทุนมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นสนใจ (2544) ได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนปลูกทุเรียนและลองกองในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำปัตตานีตอนบนและหาระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกทดแทนโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเกษตรกรตัวอย่างจำนวน 108 รายโดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำปัตตานีตอนบนโดยแบ่งเขตการศึกษาเป็น 3 เขตเกษตรกรรมคือ เขตเศรษฐกิจเกษตรพิเศษเขตเศรษฐกิจเกษตรก้าวหน้าและเขตเร่งรัดพัฒนาการเกษตรผลการศึกษาระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกทดแทนเพื่อกำหนดอายุของสวนทุเรียนพันธุ์หมอนทองทุกเขตเกษตรกรรมเท่ากับ 13 ปีและลองกองพันธุ์แห่งเขตเศรษฐกิจเกษตรพิเศษและเขตเศรษฐกิจเร่งรัดพัฒนาการเกษตรเท่ากับ 15 ปีและเขตเศรษฐกิจเกษตรก้าวหน้าเท่ากับ 16 ปี ส่วนการวิเคราะห์ทางการเงินของการลงทุนปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทองและลองกองพันธุ์แห่งในกรณีที่ไม่มีการกู้ยืมและกู้เงินจากแหล่งอื่นมาลงทุนโดยใช้อัตราคิดลดร้อยละ 12 มีความเป็นไปได้ในการลงทุนเนื่องจาก NPV มีค่าเป็นบวก B/C มีค่ามากกว่า 1 และ IRR มีค่ามากกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กู้ยืมมา (ร้อยละ 12 ต่อ

ปี) เมื่อมีการทดสอบค่าความแปรเปลี่ยนและวิเคราะห์ความอ่อนไหวทางด้านค่าใช้จ่ายและรายได้ พบว่าการลงทุนปลูกทุเรียนพันธุ์หอมทองและลองกองพันธุ์แห้งมีความเสี่ยงในการลงทุนต่ำจึงทำให้โครงการลงทุนมีความเป็นไปได้ในการลงทุน

สุวรรณา มณีกร (2543) ศึกษาผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนทำสวนพริกไทย ตลอดจนระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกทดแทนรวมทั้งการศึกษาความอ่อนไหวของการลงทุนทำสวนพริกไทยในอำเภอท่าใหม่จังหวัดจันทบุรีโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากสำรวจครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่างจำนวน 45 ตัวอย่างจาก 4 ตำบลในปีการเพาะปลูก 2540/41 ผลการศึกษาผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนทำสวนพริกไทยในพื้นที่ 4 ไร่พบว่ามีความเป็นไปได้ในการลงทุนเนื่องจาก NPV มีค่าเป็นบวก BCR มีค่ามากกว่า 1 และ IRR มีค่ามากกว่าอัตราดอกเบี้ยที่เกษตรกรกู้ยืมมา (ร้อยละ 15 ต่อปี) ส่วนการศึกษาการหาระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกทดแทนโดยใช้วิธีการ Capital Budgeting พบว่าหากเกษตรกรสามารถรักษาต้นพริกไทยไว้จนถึงสิ้นสุดโครงการจะทำให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงสุดเนื่องจากค่ารายได้มาตรฐานยังคงสูงขึ้นจนถึงสุดท้ายโครงการและจากการศึกษาความอ่อนไหวของการลงทุนทำสวนพริกไทยเมื่อสมมติให้ค่าใช้จ่ายมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 5, 10 และ 15 โดยกำหนดให้รายได้คงที่พบว่าการลงทุนทำสวนพริกไทยยังได้รับผลตอบแทนคุ้มค่าแต่เมื่อค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 21 โดยกำหนดให้รายได้คงที่พบว่าเกษตรกรจะขาดทุนจากการทำสวนพริกไทยและเมื่อสมมติให้รายได้มีการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 3 และ 11 โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายคงที่การลงทุนทำสวนพริกไทยยังได้รับผลตอบแทนคุ้มค่าแต่ถ้ารายได้ลดลงร้อยละ 21 และ 67 โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายคงที่จะทำให้การลงทุนได้รับผลตอบแทนไม่คุ้มค่านอกจากนี้ยังพบว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้ที่ลดลงนั้นมีผลกระทบต่อการลงทุนมากกว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้ที่เพิ่มขึ้น

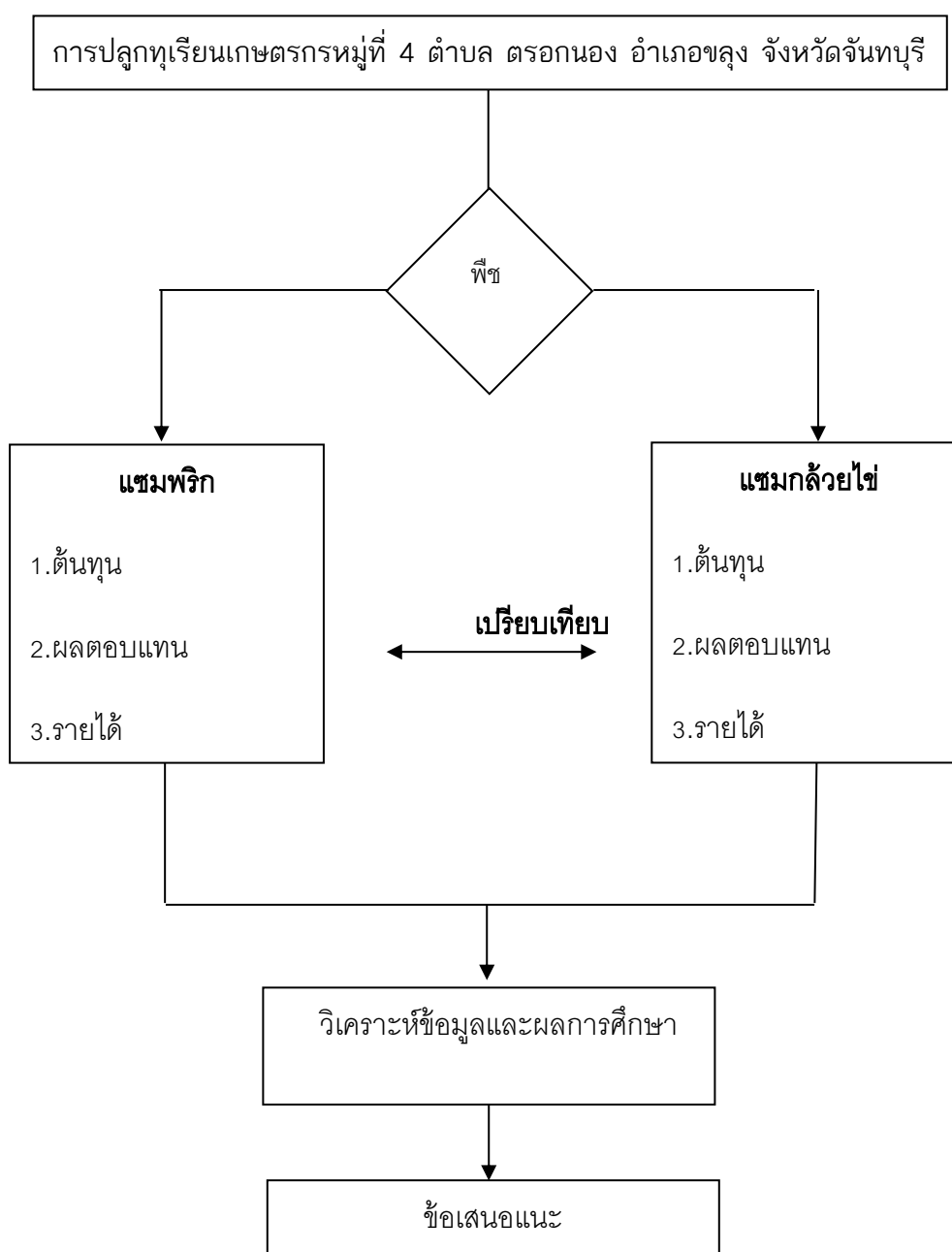
กวิศร์ วานิชกุล และ วันทนา บัวทรัพย์ (2544) ได้ศึกษาความเป็นไปได้ในการขยายแหล่งผลิตลองกองสู่ภาคต่างๆของประเทศไทยโดยดำเนินการตั้งแต่มกราคมถึงสิงหาคม 2543 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่ามีความเป็นไปได้หรือไม่ในการขยายแหล่งปลูกลองกองไปยังภาคต่างๆของประเทศไทยการเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์หมีทั้งข้อมูลปฐมภูมิจากพื้นที่ปลูกโดยตรงและข้อมูลทุติยภูมิผลการวิเคราะห์พบว่าพื้นที่ใดที่มีแหล่งน้ำเพียงพอมีความชื้นในอากาศค่อนข้างสูงและอุณหภูมิในฤดูหนาวไม่ต่ำมากสามารถปลูกลองกองเป็นการค้าได้ไม่ว่าจะอยู่ในภาคใดของประเทศไทยแม้ว่าคุณสมบัติของดินในแหล่งปลูกจะแตกต่างกันมากก็ตามพบว่าลองกองที่ปลูกกัน

มากในภาคต่างๆของประเทศไทยมิได้ออกผลในฤดูเดียวกันการปลูกในหลายแหล่งปลูกจึงถือได้ว่าเป็นการกระจายผลผลิตสู่ตลาดได้อีกทางหนึ่งและผลการวิเคราะห์คุณภาพพบว่าผลลของกองที่ผลิตจากต่างแหล่งปลูกมีคุณภาพไม่แตกต่างกันปัญหาที่พบในการขยายแหล่งผลิตคือการขาดแคลนเทคโนโลยีการผลิตปัญหาเรื่องโรคและแมลงศัตรูและปัญหาเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยวและขาดกระบวนการหลังเก็บเกี่ยวส่วนการทดสอบปลูกกองในสภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมพบว่าลของกองปรับตัวอยู่รอดได้แม้การเติบโตจะช้าลงก็ตาม

เฉลิมฉัตร จันทรอินทร์ (2541) ได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์ระบบธุรกิจข้าวโพดหวานในประเทศไทยวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาระบบย่อยของระบบธุรกิจข้าวโพดหวานปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของธุรกิจจุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและข้อจำกัดของระบบธุรกิจของข้าวโพดหวานในประเทศไทยผลการศึกษาพบว่าระบบย่อยปัจจัยการผลิตปัจจัยเรื่องเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานมีความสำคัญต่อการขยายตัวของธุรกิจนี้เป็นอย่างมากซึ่งปัจจุบันยังมีพันธุ์ดีอยู่ไม่เพียงพอในระบบย่อยการผลิตเกษตรกรสามารถปลูกข้าวโพดหวานเพื่อส่งโรงงานแปรรูปและขายตลาดบริโภคได้คุณภาพของวัตถุดิบและกรรมวิธีการแปรรูปมีส่วนสำคัญต่อคุณภาพของสินค้ามีผลต่อการขยายตัวด้านการส่งออกด้วยระบบย่อยการตลาดพบว่าผู้ค้าหลายประเภทเข้ามาดำเนินการเป็นผู้รวบรวมผลผลิตไปสู่ตลาดและโรงงานระบบย่อยการส่งออกพบว่าประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันกับตลาดโลกได้เนื่องจากมีข้อได้เปรียบอยู่หลายประการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการผลิตการศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในของระบบธุรกิจข้าวโพดหวานในประเทศไทยพบว่าประกอบด้วยปัจจัยด้านพันธุ์ข้าวโพดหวานปัจจัยตลาดบริโภคในประเทศปัจจัยโรงงานแปรรูปปัจจัยเทคโนโลยีการผลิตของเกษตรกรปัจจัยพืชทดแทนและพืชแข่งขันซึ่งปัจจัยต่างๆเหล่านี้จะมีผลต่อการพัฒนาและขยายตัวของระบบธุรกิจนี้เป็นอย่างมากปัจจัยภายนอกของระบบธุรกิจจะเกี่ยวข้องกับความสามารถทางการแข่งขันในด้านการส่งออกของประเทศไทยโดยตรง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นทำให้ทราบถึงกรอบแนวคิดและตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษาเรื่องวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน เทียบกับการปลูกพริกชี้ฟ้าแซมทุเรียน โดยมีรายละเอียดตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนในการ ลงทุนปลูกระหว่างพริกชี้หนูแซมทุเรียน กับกล้วยไข่แซมทุเรียน: กรณีศึกษาเกษตรกร หมู่ที่ 4 ตำบล ตรอกนอง อำเภอ ชลุม จังหวัด จันทบุรี มีวิธีการศึกษาดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปตำบลตรอกนอง อำเภอชลุม จังหวัด จันทบุรี

ประวัติความเป็นมาของตำบลตรอกนองคำว่า ตรอกนอง นั้น เรียกเพี้ยนมาจาก คำว่า ตึกนอง ซึ่งเป็นภาษาของที่คนพื้นเมืองมีเชื้อสายชอง ใช้เรียกพื้นที่บริเวณนี้ เนื่องจากมีฝนตกชุก มากเป็นพิเศษเวลามีฝนตกมากและน้ำไหลนองไปทั่วบริเวณ ถึงแม้ว่าหมู่บ้านใกล้เคียงฝนจะหยุด ตกแล้วบริเวณนี้ยังไม่ยอมหยุดตก ชาวชองที่อาศัยอยู่บริเวณนี้จึงเรียกว่า “บ้านตึกนอง” ต่อมาได้ เรียกชื่อเป็นตึกนองและทางราชการได้เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า “บ้านตรอกนอง” หรือตำบลตรอกนอง จนถึงปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง ได้ยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหาร ส่วนตำบลตรอกนองเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2539ปัจจุบันใช้อาคารเรียนและบริเวณของโรงเรียนวัด ตรอกนองล่างที่ยุบโรงเรียนไปแล้วเป็นที่ทำการ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5บ้านตรอกนองล่าง ตำบลตรอกนอง อำเภอชลุม จังหวัดจันทบุรี

รูปแบบตราเครื่องหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลตรอกนอง

ภาพที่ 2 ตราสัญลักษณ์ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัด จันทบุรี

1. ท้องฟ้า สื่อความหมายถึง สิ่งแวดล้อมที่มีความอุดมสมบูรณ์ และมีลักษณะภูมิอากาศที่อากาศดี เย็นสบาย
2. ภูเขา สื่อความหมายถึง แนวเทือกเขาสระบาป ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของตำบล
3. น้ำตก สื่อความหมายถึง น้ำตกตรอกนอง ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของตำบล
4. ต้นไม้ สื่อความหมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติของป่าไม้และสวนผลไม้ที่ร่มรื่น
5. มังคุด สื่อความหมายถึง มังคุดตรอกนองที่มีคุณภาพและมีชื่อเสียงของ ตำบลตรอกนอง
6. ผลไม้ต่างๆ สื่อความหมายถึง ตำบลตรอกนอง เป็นแหล่งเพาะปลูกผลไม้ที่มีมากมายหลายชนิด
7. นก สื่อความหมายถึง สัตว์ป่าในหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้วที่ 1 (น้ำตกตรอกนอง)ที่ยังมีอยู่มากมาย

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลตรอกนองอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดจันทบุรีห่างจากศาลากลางจังหวัดจันทบุรีประมาณ 41 กิโลเมตรและอยู่ทางทิศเหนือของ อำเภอขลุง ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3277 (สายขลุง-มะขาม) โดยห่างจากที่ว่าการอำเภอขลุงประมาณ 13 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่างๆ ดังนี้ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลมาบไฟ ตำบลวังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรีทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลช้าง ตำบลเกวียนหัก ตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลวังสรรพรส ตำบลช้าง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลพลับพลา ตำบลคลองนารายณ์ ตำบลคมบาง อำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี (ที่มา : ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี)

การปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1. การผลิตกล้วยไข่แซมทุเรียน (ที่มาจาก การสัมภาษณ์เกษตรกรเชิงลึก)

เกษตรกรจะทำการปลูกกล้วยไข่แซมระหว่างแถวของต้นทุเรียน การนำน้ำเข้าสวน โดยการใช้เครื่องสูบน้ำไหลผ่านหัวเหวี่ยง การเตรียมดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และวัสดุปลูกที่ใช้ในการเกษตร ลงในแต่ละหลุมปลูกที่จัดเป็น 3-4 แถว โดยใช้ ระยะปลูกโดยทั่วไป (ระหว่างแถว x ระหว่างต้น) ประมาณ 1.0 x 1.5 เมตร หรือ 1.5 x 1.5 เมตร ปกติใน 1 ไร่ จะปลูกกล้วยไข่ ประมาณ 150-200 ต้นในการแซมทุเรียน หน่อพันธุ์ กล้วยไข่ที่ใช้ปลูกทั้งหมดเป็นพันธุ์กล้วยไข่เพชรบุรี ระยะเวลาดังแต่ปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวใช้เวลา ประมาณ 9-10 เดือน โดยรดน้ำอย่างน้อยวันละ 1-2 ครั้งต่อวัน โดยการใช้หัวเหวี่ยงสปริงเกอร์ มีการใส่ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ ตามช่วงอายุ กล้วย เช่น กล้วยอายุ 20 วัน ใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 กล้วยอายุ 1-4 เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร 25-7-7 และ 16-16-16 กล้วยอายุ 5, 6 และ 7 เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 สูตร 0-0-60 ช่วงออกปลี เป็นต้น และใส่กระดูกป่นเพื่อให้กล้วยขยายปลีได้ดี ถ้ากล้วยปลีใหญ่จะส่งผลให้เครือก็ใหญ่ตามไปด้วย

การตัดแต่งใบ เพื่อไม่ให้ทึบจนเกินไป ไม่รกเกาะกะ ให้แสงและลมเข้าได้ดี และใบที่เบียดกับหวีกล้วย ต้องหมั่นแต่งออกเพราะจะทำให้ผลกล้วยลายได้ และช่วยลดการเกิดโรคและแมลงเข้าทำลาย ตันกล้วยได้ง่าย กำจัดวัชพืชด้วยเครื่องตัดหญ้าแบบสะพายหลังหรือจ้างแรงงานตัดหญ้าและฉีดพ่น สารป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช เมื่อเข้าสู่เดือนที่ 5 มักพบปัญหาการชะล้างหน้าดินบริเวณโคนต้น ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้โคนต้นตื้น และรากลอยง่ายต่อการโคนล้ม เมื่อถึงระยะต้นกล้วยเริ่มแทงปลีจะต้องมีการค้ำพุงต้นเพื่อรองรับ น้ำหนักของเครือกล้วยที่กำลังเจริญเติบโต โดยใช้แท่งเหล็กกลมวางปลายด้านหนึ่งแหลมแทงลงดิน ทำให้เป็นหลุมและง่ายต่อการนำไม้ไผ่ใหญ่ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 7.5-10.0 เซนติเมตร ยาว 3.0-3.5 เมตร ปักค้ำโดยใช้เชือกพลาสติกหรือริบบิ้นเป็นวัสดุมัด เมื่อปลีเจริญเติบโตเต็มที่ ก็จะเริ่มเปิดกาบปลีให้เห็นผลอ่อน ทำการตัดปลีเพื่อให้ผลอ่อนเจริญเติบโตได้เต็มที่และห่อเครือ ด้วยถุงพลาสติกบางสีฟ้าใส ขนาด 1.0 × 1.2 เมตรที่เจาะรูระบายอากาศ เพื่อป้องกันผลกล้วยจนครบกำหนดจึงทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยวิธีการตัดเครือ เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตหมดทั้งแปลงแล้วจึงโคนล้มต้นกล้วย

2. ปัญหาและอุปสรรคในการปลูกกล้วยไข่

2.1 โรคกล้วย โรคกล้วยมีหลายชนิดแต่ที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตกล้วยหอมมีดังต่อไปนี้

- **โรคเหี่ยว (Bacterial wilt)** เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* ในระยะแรกหลังจากการติดเชื้อ ใบแก่ที่อยู่ ล่าง ๆ จะเหี่ยวมากลู่ลง ต่อมาจะม้วนเป็นหลอดและเหลือง อาการค่อย ๆ ลุกลามจากส่วนล่างขึ้นไปยังส่วนปลายยอดของกล้วย และมีอาการหักตรงก้านใบนอกกล้วยที่กำลังจะแตกยอดมีสีดำ ยอดปลีแคระแกร็นและจะตายในที่สุด โดยการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วของเชื้อแบคทีเรียก่อให้เกิดโรคในแปลงปลูก เมื่อปลูกโดยใช้หัวพันธุ์ที่ติดเชื้อ แปลงปลูกมีเศษซากพืชที่ติดเชื้อดินที่มีเชื้ออยู่แล้วและเศษวัชพืชที่เป็นพืชอาศัยเป็นต้น แสดงอาการคล้ายโรคตายพราย แต่เมื่อตัดดูลักษณะภายในลำต้นจะพบว่าเปลี่ยนสีเป็นสี

น้ำตาลแดง พบบริเวณใต้กลางต้นและจะขยายไปยังก้านใบ เครือกล้วย ผล หน่อ ตากด้วยจะเหลือง และ ตายไปในที่สุด

- **โรคใบจุด (Leaf spot)** เกิดจากเชื้อรา *Alternaria solani* ส่วนใหญ่มักเกิดในช่วงฤดู ฝนถึงปลายฝนต้นฤดูหนาว มีลักษณะอาการเป็นขีดสีน้ำตาลแดงสั้นๆ ขนานไปกับเส้นใบ บางครั้งจะกระจายไปทั่วทั้งใบและขยายไปทางกว้าง ทำให้เกิดอาการใบจุดและผลลมหมติดต่อกันทำให้เกิด อาการใบไหม้ โดยมากเกิดจากริมใบเข้าไป แผลมีสีน้ำตาลอ่อน ขอบผลมีสีน้ำตาลเข้ม พบทุกระยะ การเจริญเติบโต

- **โรคยอดม้วน** เกิดจากเชื้อไวรัส พาหนะนำเชื้อคือ เพลี้ย เชื้อโรคจะแพร่กระจายติดไปกับหน่อหรือส่วนขยายพันธุ์ต่าง ๆ อาการที่พบ คือในระยะแรก ๆ จะปรากฏรอยขีดสีเขียว และ จุดเล็ก ๆ ตามเส้นใบและก้านใบ ใบถัด ๆ ไปจะมีขนาดเล็กลงสีเหลือง ใบม้วนที่ปลาย เมื่อโรคนี้ ระบาดมากขึ้นต้นกล้วยจะแคระแกร็น ใบขึ้นร่วมกันเป็นกระจุกดอก และปลีของต้นที่เป็นโรค เจริญเติบโตอย่างช้า ๆ เครือเล็กจะใช้ประโยชน์ไม่ได้ ถ้าต้นกล้วยเป็นโรคทุก ๆ หน่อที่เกิดมาก็จะเป็นโรคด้วย

2.2 แมลงศัตรูพืช แมลงศัตรูที่สำคัญของกล้วยหอมมีดังต่อไปนี้

- **หนอนม้วนใบ (leaf roller)** ผีเสื้อจะมาวางไข่ในใบยอดที่ยังไม่คลี่ หลังจากนั้นไข่ จะฟักเป็นตัวอ่อนเจริญอยู่ในใบอ่อนที่ยังม้วนอยู่ตัวหนอนจะกัดกินใบอ่อน ทำให้ใบแห้ง เป็นรู พรุณ หรือฉีกขาด และม้วนตัวอย่างรวดเร็ว พบมากในช่วงปลายฝนถึงต้นฤดูหนาว

- **ด้วงวง (stock weevil)** ด้วงวงจะเข้าทำลายที่รากและเหง้า ทำให้ต้นกล้วยชะงัก การเจริญเติบโต ใบเหี่ยวเฉา และตายในที่สุด วิธีการจัดการควรถางบริเวณโคนของกอกล้วย ให้สะอาด อย่าให้รกหรือมีวัชพืชปกคลุม

2.3 ภัยธรรมชาติที่เป็นปัญหาหลักของกล้วยไข่ คือ ลมพายุซึ่งเป็นภัยธรรมชาติที่เกษตรกรไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ มักจะเกิดช่วงเดือนเมษายน – เดือนมิถุนายน ของทุกปี ซึ่งทำให้ต้นกล้วยได้รับความเสียหาย ต้นล้ม คอกกล้วยหักทำให้เครือกล้วยผิครูป หรือไม่เจริญเติบโต

การปลูกพริกขี้หนูสวนแซมทุเรียน

1. การผลิตพริกขี้หนูสวนแซมทุเรียน (ที่มาจากการสัมภาษณ์เกษตรกรเชิงลึก)

วิธีการปลูกพริกขี้หนู

ขั้นตอนการเตรียมดิน

เริ่มจากการเตรียมแปลงเพาะ ขุดหน้าดิน 15-20 เซนติเมตร (1หน้าจอบ) เตรียมทำเป็นแปลงกว้าง 1 เมตร ผสมปุ๋ยคอกหรือ ปุ๋ยหมักคูลูกเคี้ยวให้เข้ากับดินจากนั้นพรวนดินหรือตีดินให้ละเอียดและปรับหน้าดินให้เรียบเสมอกัน ก่อนหว่านเมล็ดให้ทั่วแปลงหรือหากเลือกปลูกในกระบะเพาะ อาจใช้ดินร่วนผสมปุ๋ยคอก (อัตราส่วน 1:1) จากนั้นใช้แกลบหรือฟางข้าวกลบทับบางๆ ก่อนรดน้ำให้ชุ่ม เมื่อต้นกล้าอายุประมาณ 25-30 วันจึงย้ายปลูกการเตรียมแปลงปลูกและย้ายกล้า ใช้จอบขุดหน้าดินลึก 15-20 เซนติเมตร ทำแปลงขนาดกว้าง 1 เมตร x ความยาวตามความเหมาะสมของพื้นที่จากนั้นนำปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักหว่านให้ทั่วและคลุกเคล้ากับดิน ก่อนขุดหลุมปลูก โดยเว้นระยะห่างระหว่างต้น 30 เซนติเมตร ระหว่างแถว 70 -80 เซนติเมตร

วิธีปลูกพริกชี้หนู รอกันหลุมด้วยปุ๋ยสูตร 15-15-15 หลุมละ ½ ช้อนชา ทับ

หน้าปุ๋ยเคมีด้วยปุ๋ยคอกหลุมละ 1 กิโลกรัมจากนั้นถอนแยกต้นกล้าอย่างระมัดระวัง โดยการย้ายต้นกล้าลงปลูกควรทำโดยทันทีและเป็นช่วงเย็น จากนั้นนำต้นกล้าลงหลุมปลูก หลุม ละ 1 ต้น จากนั้น รดน้ำตามให้ชุ่ม

วิธีการดูแลรักษา พริกชี้หนู เมื่อปลูกแล้ว

การให้น้ำพริกชี้หนู ควรให้น้ำอย่างพอเพียงและสม่ำเสมอ แต่อย่ารดให้แฉะเกินไปการให้น้ำควรให้ทุกวันหลังจากปลูกจนต้นกล้าตั้งตัวได้ประมาณ 5-6 สัปดาห์ จากนั้นค่อยลดปริมาณน้ำลง ซึ่งอาจจะรด 1 วัน หยุด 2 วัน ก็ได้ ทั้งนี้ต้องดูสภาพความชื้นของดินด้วยอย่าให้แฉะหรือ แห้งเกินไป เพราะจะทำให้พริกชงักการเจริญเติบโต

การใส่ปุ๋ย ให้บำรุงพริกด้วยการใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 13-13-21 อัตรา 1 ช้อนชา/ต้น ทุกๆ 15-20 วัน โดยโรยห่างโคนต้น 5 เซนติเมตร และรดน้ำตามทันที หรือ จะเลือกใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยหมักชีวภาพประมาณ 1-2 กำมือ/ต้น โรยรอบโคนต้นทุกๆ 20 วันก็ได้

การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ฉีดพ่นน้ำปุ๋ยหมักชีวภาพทุก 10-15 วันครั้ง จะช่วยบำรุงและป้องกันโรคพืช หรือศัตรูพืชได้อีกทาง

วิธีการเก็บเกี่ยว พริกเป็นพืชที่มีอายุยืนและปลูกได้ผลดีตลอดปี มีอายุเก็บเกี่ยวได้หลัง ย้ายกล้าลงปลูก 60-90 วัน การเก็บเกี่ยวควรเก็บทุกๆ 5-7 วันโดยใช้วิธีเด็ดที่ละผลอย่าเก็บทั้งช่อ เพราะผลแต่ละช่อแก่ไม่พร้อมกัน โดยพริกชี้หนูสามารถเก็บได้ยาวนานถึง 6 เดือน

ผลของพริกชี้หนู สรรพคุณและประโยชน์ ใช้ประกอบอาหารได้รสชาติเผ็ดร้อน ส่วนยอดอ่อนนำมาลวกเป็นผักแกล้มน้ำพริกได้ หรือนำไปปรุงอาหารประเภทแกงจืด แกงเลียง มีสรรพคุณทางยาช่วยขับลม ขับปัสสาวะ ขับเสมหะ แก้ไข้ แก้ตานซางในเด็ก มีสาร capsaicin ใช้เป็นส่วนผสมในยาขับลมและขี้ผึ้งทาถูขนาด ประโยชน์ของพริกชี้หนูมากขนาดนี้จึงทำ

ให้ตลาดยังมีความต้องการต่อเนื่อง ใครสนใจอยากจะทำปลูกพริกชี้ฟ้าขายเป็นอาชีพเสริม หรืออาชีพหลักก็ลองลงมือทำ ลองปลูกลองขายกันได้เลย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนในการ ลงทุนปลูกระหว่างพริกชี้ฟ้าแซมทุเรียน กับกล้วยไข่แซมทุเรียน: กรณีศึกษาเกษตรกร หมู่ที่ 4 ตำบล ตรอกนอง อำเภอ ชลุม จังหวัด จันทบุรี ผลการศึกษาค้นนี้ได้ จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่าง โดยข้อมูลที่ทำการศึกษาจะเป็นข้อมูล การเพาะปลูก 2560/2561 ในการเก็บตัวอย่างใช้วิธีการเลือกเกษตรกรตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งเป็นเกษตรกรปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน จำนวน 15 ราย เกษตรกร ปลูกพริกชี้ฟ้าแซมทุเรียนจำนวน 9 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป และเปรียบเทียบต้นทุน ผลตอบแทนในการ ลงทุนปลูกระหว่างพริกชี้ฟ้าแซมทุเรียนกับกล้วยไข่แซมทุเรียน โดยแบ่งการ วิเคราะห์ตามขนาดพื้นที่ 3 ขนาด ดังนี้

ปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน

1. สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) จำนวน 5 ราย
2. สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) จำนวน 7 ราย
3. สวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่) จำนวน 3 ราย

ปลูกพริกชี้หนูแซมทุเรียน

1. สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) จำนวน 4 ราย
2. สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) จำนวน 2 ราย
3. สวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่) จำนวน 3 ราย

จากแบบสัมภาษณ์ดังกล่าว สามารถนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น ส่วนต่าง ๆ ได้ทั้งหมด 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับเกษตรกรปลูกทุเรียน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการผลิตกล้วยไข่แซมทุเรียนกับพริกชี้หนูแซมทุเรียน ปีการเพาะปลูก 2560/2561

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกกล้วยไข่และพริกชี้หนูสวน ประกอบด้วย การถือครองที่ดิน ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการปลูก

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียนกับพริกชี้หนูแซมทุเรียน

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเกษตรกร หมู่ที่ 4 ตำบล ตระกอนอง อำเภอ ชลุม จังหวัด จันทบุรี ที่ทำการปลูกทุเรียนจำนวน 53 ราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเกษตรกรที่ทำการปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียนกับพริกชี้หนูสวนแซมทุเรียน หลังจากนั้นทำการแบ่งกลุ่มประชากรตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) สวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่)

ตารางที่ 1 จำนวนเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่การเกษตร (ไร่)	พื้นที่เพาะปลูกทุเรียน (ไร่)
4	58	2,164	1,419	494

ที่มา : สำนักงานเกษตร อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียนกับพริกชี้หนูแซมทุเรียนของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบล ตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) สอบถามเกี่ยวกับพื้นที่ในการปลูกจำนวนแรงงานที่ใช้ในการปลูก ต้นทุนค่าใช้จ่าย การลงทุนในสินทรัพย์ (เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร) และรายได้จากการจำหน่าย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ อยู่แล้ว โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องจะศึกษาจากหนังสือ เอกสาร รายงาน วิทยานิพนธ์ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดจนข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ของทางราชการ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตรกรมวิชาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมศุลกากร เป็นต้น

ข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแหล่งข้อมูลโดยตรง ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และแบบสอบถาม เกษตรกร หมู่ที่ 4 ตำบล ตรอกนอง อำเภอ ขลุง จังหวัด จันทบุรีโดยการเก็บตัวอย่างจากเกษตรกรที่ทำการปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียนกับพริกชี้หนูสวนแซมทุเรียน หลังจากนั้นทำการแบ่งกลุ่มประชากรตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) สวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่)

ตารางที่ 2 จำนวนเกษตรกรที่ปลูกพืชแต่ละประเภทแซมทุเรียน

ประเภทพืช ปลูก	จำนวน เกษตรกร	ขนาด		
		เล็ก (พื้นที่ 1 – 10 ไร่)	กลาง (พื้นที่ 11–20 ไร่)	ใหญ่ (พื้นที่ 21– 30 ไร่)
กล้วยไข่	15	5	7	3
พริกชี้หูสวน	9	4	2	3

ที่มา : การสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์

การศึกษาในครั้งนี้จะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ โดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) เพื่อให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของเกษตรกรในการปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน เทียบกับการปลูกพริกชี้หูแซมทุเรียน ของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ ด้วยวิธีทางสถิติแบบง่าย แสดงในรูปค่าเฉลี่ย และร้อยละ

2. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์มาคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินในการปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน เทียบกับการปลูกพริกชี้หูแซมทุเรียน ของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ที่มีขนาดพื้นที่ปลูกแตกต่างกันทั้ง 3 ขนาด ทำให้ทราบ ถึงผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับ

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน มีรายละเอียด ดังนี้

1 . สภาพทั่วไปของเกษตรกร หมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

1.1 เพศ อายุ และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน จากการสำรวจเกษตรกร หมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี พบว่าหัวหน้า ครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 83 และเป็นเพศหญิง จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 17 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 38 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 2 ราย คิด เป็นร้อยละ 8 และอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 4 การศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาที่มีจำนวน 20 รายคิดเป็นร้อยละ 83 รองลงมาจบ การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ13 ระดับปริญญาตรี 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 4 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 เพศ อายุ การศึกษาของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

รายการ	เกษตรกร	
	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนตัวอย่าง	24	100
เพศ		
ชาย	20	83
หญิง	4	17
อายุ		
31-40 ปี	2	8
41-50 ปี	9	38
51-60 ปี	12	50
60 ปีขึ้นไป	1	4

รายการ	เกษตรกร	
	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา		
ประถมศึกษา	20	83
มัธยมศึกษา	3	13
ปริญญาตรี	1	4

ที่มา: จากการสัมภาษณ์

1.2 ขนาดครัวเรือนของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่มีขนาดครัวเรือนประมาณ 3-4 คน มีจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมามีสมาชิกอยู่ระหว่าง 5-6 คน จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 17 สมาชิกในครัวเรือนและ อยู่ระหว่าง 1- 2 คน จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 8 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ขนาดครัวเรือนของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

จำนวนสมาชิก	ราย	ร้อยละ
1-2 คนต่อครัวเรือน	2	8
3-4 คนต่อครัวเรือน	18	75
5-6 คนต่อครัวเรือน	4	17
ทั้งหมด	24	100

ที่มา:จากการสัมภาษณ์

1.3 ประสบการณ์การปลูกทุเรียนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การในการปลูกทุเรียนอยู่ในช่วง 5-10 ปี จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาอยู่ในช่วง 11-15 ปี จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 33มากกว่า 15 ปี จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 และต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 1 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 4 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ประสบการณ์ปลูกทุเรียนของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ประสบการณ์	จำนวน	ร้อยละ
0-5 ปี	1	4
5-10 ปี	9	38
11-15 ปี	8	33
มากกว่า 15 ปี	6	17
ทั้งหมด	24	100

ที่มา:จากการสัมภาษณ์

1.4 อาชีพด้านการเกษตรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่ปลูกทุเรียนอย่างเดียวมีจำนวน 34 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.62 รองลงมา คือ ปลูกทุเรียนแซมกล้วยไข่ มีจำนวน 15 รายคิดเป็น ร้อยละ 25.86 ปลูกทุเรียนแซมพริกขี้หนูสวน จำนวน 9 รายคิดเป็น ร้อยละ 15.51 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ประเภทการเพาะปลูกเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

การเพาะปลูก	จำนวน	ร้อยละ
ทุเรียน	34	58.62
กล้วยไข่แซมทุเรียน	15	25.86
พริกขี้หนูสวนแซมทุเรียน	9	15.51
ทั้งหมด	58	100

ที่มา:จากการสัมภาษณ์

1.5 ภาวะหนี้สิน ของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่ใช้เงินลงทุนของตัวเอง มีจำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.83 ส่วนเกษตรกรที่ต้องกู้เงินมีเพียง 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.17 เท่านั้น โดยเกษตรกรส่วนกู้เงิน จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) มาลงทุนปลูกทุเรียน (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ภาวะหนี้สิน ของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

ภาวะหนี้สิน	ราย	ร้อยละ
จำนวนตัวอย่าง	24	100
กู้	1	4.17
ไม่กู้	23	95.83
ที่มาของเงินกู้ในระบบ		
ธ.ก.ส.	1	100

ที่มา:จากการสัมภาษณ์

1.6 ลักษณะการถือครองที่ดิน ของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกทุเรียนที่เป็นของตนเอง มีจำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.66 เข้าพื้นที่ปลูกทั้งหมดหมด จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.34 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การถือครองที่ดินของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

การถือครองที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
ของตัวเอง	22	58.62
เช่า	2	25.86
ทั้งหมด	24	100

ที่มา:จากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียนกับพริกชี้หนูแซมทุเรียน

การศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนปลูกระหว่างพริกชี้หนูแซมทุเรียนกับกล้วยไข่แซมทุเรียน: กรณีศึกษาเกษตรกร หมู่ที่ 4 ตำบล ตรอกนอง อำเภอ ขลุง จังหวัด จันทบุรีปีเพาะปลูก 2560/2561 โดยแบ่งตามขนาดพื้นที่ ออกเป็น 3 ขนาด คือ สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) และสวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่ขึ้นไป) จากการวิเคราะห์พบว่าต้นทุนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ยต่อหนึ่งรอบ การผลิตกล้วยไข่กับพริกชี้หนู ทั้งหมดที่นำมาคำนวณ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่ ซึ่งจะพิจารณา ดังนี้

1. **ต้นทุนผันแปร** คือ ค่าใช้จ่ายในการผลิตกล้วยไข่และพริกชี้หนูที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณ การผลิต เกิดจากปัจจัยผันแปร 3 ชนิด ได้แก่

1.1 **ค่าแรงงานในการผลิต** ได้แก่ ค่าแรงงานในการเตรียมดินและการปลูก ประกอบด้วย ปลูกต้น การขุดดิน และการดูแลรักษา ประกอบด้วย การให้น้ำ ใส่ปุ๋ย ตัดหญ้า ฉีดยา ป้องกันกำจัดตัวรบกวน/ศัตรูพืช การแต่งใบ และสุดท้ายคือการเก็บเกี่ยวผลผลิต

1.2. **ปัจจัยการผลิตกล้วยไข่** ได้แก่ ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ประกอบด้วย หน่อกล้วย ไม้ค้ำยันต้น เชือก และถุงห่อผล ค่าปุ๋ยเคมี ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ค่าสารเคมีกำจัดตัวรบกวนและศัตรูพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และหล่อลื่น

ปัจจัยการผลิตพริกชี้หนูสวน ได้แก่ ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ประกอบด้วย ต้นพันธุ์ ค่าปุ๋ยเคมี ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ค่าสารเคมีกำจัดตัวรบกวนและศัตรูพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และหล่อลื่น

1.3. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร

2. **ต้นทุนคงที่** คือ ค่าใช้จ่ายในการผลิตกล้วยไข่และพริกชี้หนู ที่เกิดจากการจ่ายค่าใช้ที่ดิน ค่าเสื่อม ราคาอุปกรณ์การเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายที่ตัดจากมูลค่าของสินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิต ซึ่งเมื่อทำการ ใช้งานไประยะหนึ่งจะมีการเสื่อมสภาพไปตามอายุการใช้งาน คำนวณได้จากมูลค่าสินทรัพย์ ต่ออายุการใช้งาน ซึ่งอายุการใช้งานของเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยมีการใช้งานอย่างเต็มประสิทธิภาพ ได้แก่ เครื่องปั้มน้ำอายุการใช้งาน 10 ปี เครื่องตัดหญ้าอายุการใช้งาน 5 ปี และเครื่องฉีดยาอายุการใช้งาน 5 ปี

สำหรับการคิดค่าแรงงานที่ใช้ในการปลูกกล้วยไข่กับพริกชี้หนูแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.1 **ค่าแรงงานในครัวเรือนหรือแลกเปลี่ยน** โดยประเมินจากอัตราค่าแรงเป็นรายวัน ในท้องถิ่น ที่ทำการศึกษ ซึ่งจากการสำรวจอัตราค่าแรงที่ทำการผลิตกล้วยไข่กับพริกชี้หนูสวน อยู่ระหว่าง 400-500 บาท ต่อคนต่อวัน โดยพิจารณาจากหนึ่งวันทำงานเท่ากับ 8 ชั่วโมง

2.2 แรงงานจ้าง โดยคิดตามอัตราค่าแรงเป็นรายวันเช่นเดียวกัน

2.3 ค่าแรงงานเครื่องจักร โดยคิดจากอัตราค่าจ้างเหมาจ่าย

- ค่าวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร ใช้การประเมินจากราคาจริง
- ค่าใช้ที่ดินโดยคิดจากการประเมินอัตราค่าเช่าที่ดินในท้องที่ที่ทำการศึกษา

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ค่าใช้ที่ดินจากการเช่าที่ดิน และค่าใช้ที่ดิน ของตนเอง

ตารางที่ 9 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกกล้วยไข่ สวนขนาดเล็กพื้นที่ 1-10 ไร่ปีเพาะปลูก

2560/2561

รายการ เกษตรกรรายที่	เงินสด (บาท)					เฉลี่ย
	1	2	3	4	5	
1. ต้นทุนผันแปร	17,456.00	17,050.00	16,560.00	17,280.00	17,280.00	17,125.20
1.1 ค่าแรงงาน	5,800.00	5,600.00	5,500.00	5,700.00	5,600.00	5,640.00
- การเตรียมดิน/ปลูก	1,300.00	1,250.00	1,350.00	1,290.00	1,400.00	1,318.00
- การดูแลรักษา	4,500.00	4,350.00	4,150.00	4,410.00	4,200.00	4,322.00
1.2 ปัจจัยการผลิต	11,656.00	11,450.00	11,060.00	11,580.00	11,680.00	11,485.20
- ค่าวัสดุการเกษตร	3,900.00	3,800.00	3,500.00	4,000.00	3,850.00	3,810.00
- ค่าปุ๋ยเคมี	3,700.00	3,550.00	3,600.00	3,560.00	3,750.00	3,632.00
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	990.00	1,000.00	970.00	965.00	990.00	983.00
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช	646.00	650.00	620.00	670.00	680.00	653.20
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง/หล่อลื่น	1,800.00	1,850.00	1,780.00	1,790.00	1,900.00	1,824.00
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	620.00	600.00	590.00	595.00	510.00	583.00
2. ต้นทุนคงที่	3,500.00	3,990.00	1,100.00	1,050.00	990.00	2,126.00
- ค่าเช่าที่ดิน	2,500.00	3,000.00	-	-	-	1,100.00
- ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	1,000.00	990.00	1,100.00	1,050.00	990.00	1,026.00
รวมต้นทุนทั้งหมด	21,100.00	20,590.00	16,600.00	18,750.00	18,090.00	19,026.00

ตารางที่ 10 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกกล้วยไข่ สวนขนาดกลางพื้นที่ 11-20 ไร่ปีเพาะปลูก 2560/2561

รายการ เกษตรกรรายที่	เงินสด (บาท)							เฉลี่ย
	1	2	3	4	5	6	7	
1. ต้นทุนผันแปร	16,465.00	16,490.00	16,385.00	16,720.00	16,910.00	16,470.00	16,670.00	16,587.14
1.1 ค่าแรงงาน	5,300.00	5,350.00	5,250.00	5,400.00	5,500.00	5,200.00	5,400.00	5,342.86
- การเตรียมดิน/ปลูก	1,100.00	1,200.00	1,000.00	1,150.00	1,200.00	1,250.00	1,100.00	1,142.86
- การดูแลรักษา	4,200.00	4,150.00	4,250.00	4,300.00	4,400.00	4,300.00	4,350.00	4,278.57
1.2 ใช้จ่ายการผลิต	11,165.00	11,140.00	11,135.00	11,320.00	11,410.00	11,270.00	11,270.00	11,244.29
- ค่าวัสดุการเกษตร	3,800.00	3,750.00	3,900.00	3,870.00	3,820.00	3,780.00	3,820.00	3,820.00
- ค่าปุ๋ยเคมี	3,400.00	3,450.00	3,300.00	3,500.00	3,600.00	3,540.00	3,500.00	3,470.00
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	925.00	930.00	900.00	900.00	950.00	920.00	900.00	917.86
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช	590.00	580.00	590.00	600.00	595.00	600.00	620.00	596.43
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง/หล่อลื่น	1,790.00	1,780.00	1,800.00	1,800.00	1,790.00	1,780.00	1,790.00	1,790.00
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	660.00	650.00	645.00	650.00	655.00	650.00	640.00	650.00
2. ต้นทุนคงที่	1,200.00	1,150.00	1,100.00	1,200.00	1,250.00	1,100.00	1,000.00	1,142.86
- ค่าเช่าที่ดิน	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
- ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	1,200.00	1,150.00	1,100.00	1,200.00	1,250.00	1,100.00	1,000.00	1,142.86
3. ต้นทุนทั้งหมด	17,665.00	17,640.00	17,485.00	17,920.00	18,160.00	17,570.00	17,670.00	17,730.00

ตารางที่ 11 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกกล้วยไข่ สวนขนาดใหญ่พื้นที่ 21-30 ไร่ปีเพาะปลูก 2560/2561

รายการ เกษตรกรรายที่	เงินสด (บาท)			เฉลี่ย
	1	2	3	
1. ต้นทุนผันแปร	15,520.00	15,610.00	15,500.00	15,543.33
1.1 ค่าแรงงาน	5,100.00	5,200.00	5,150.00	5,150.00
- การเตรียมดิน/ปลูก	1,000.00	990.00	1,100.00	1,030.00
- การดูแลรักษา	4,000.00	3,990.00	3,900.00	3,963.33
1.2 บัณฑิตการผลิต	10,420.00	10,410.00	10,350.00	10,393.33
- ค่าวัสดุการเกษตร	3,500.00	3,550.00	3,600.00	3,550.00
- ค่าปุ๋ยเคมี	3,200.00	3,170.00	3,100.00	3,156.67
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	840.00	800.00	820.00	820.00
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช	560.00	540.00	520.00	540.00
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง/หล่อลื่น	1,600.00	1,650.00	1,620.00	1,623.33
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	720.00	700.00	690.00	703.33
2. ต้นทุนคงที่	1,200.00	1,190.00	1,250.00	1,213.33
- ค่าเช่าที่ดิน	0.00	0.00	0.00	0.00
- ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	1,200.00	1,190.00	1,250.00	1,213.33
รวมต้นทุนทั้งหมด	16,720.00	16,800.00	16,750.00	16,756.67

ตารางที่ 12 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกกล้วยไข่ แยกตามขนาดพื้นที่การปลูก
ปีเพาะปลูก 2560/2561

รายการ	สวนขนาดเล็ก		สวนขนาดกลาง		สวนขนาดใหญ่	
	เงินสด (บาท)	ร้อยละ	เงินสด (บาท)	ร้อยละ	เงินสด (บาท)	ร้อยละ
1. ต้นทุนผันแปร	17,125.20	88.96	16,587.14	93.55	15,543.33	92.75
1.1 ค่าแรงงาน	5,640.00	29.30	5,342.86	30.13	5,150.00	30.73
- การเตรียมดิน/ปลูก	1,318.00	6.85	1,142.86	6.45	1,030.00	6.14
- การดูแลรักษา	4,322.00	22.45	4,278.57	24.13	3,963.33	23.65
1.2 ปัจจัยการผลิต	11,485.20	59.66	1,1244.29	63.42	10,393.33	62.02
- ค่าวัสดุการเกษตร	3,810.00	19.79	3,820.00	21.55	3,550.00	21.18
- ค่าปุ๋ยเคมี	3,632.00	18.87	3,470.00	19.57	3,156.67	18.83
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	98300	5.11	917.86	5.18	820.00	4.89
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช	563.20	3.39	596.43	3.36	540.00	3.22
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง/หล่อลื่น	1,824.00	9.47	1,790.00	10.10	1,623.33	9.68
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	583.00	3.03	650	3.67	703.33	4.19
2. ต้นทุนคงที่	2,126.00	11.04	1,142.86	6.45	1,213.33	7.24
- ค่าเช่าที่ดิน	1,100.00	5.71	-	-	-	-
- ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	1,026.00	5.33	1,142.86	6.45	1,213.33	7.24
รวมต้นทุนทั้งหมด	19,251.20	100	17,730.00	100	16,756.67	100

หมายเหตุ: ต้นทุนการผลิตที่สูงที่สุด คือ สวนขนาดเล็ก รองลงมาสวนขนาดกลางและสวนขนาดใหญ่ ตามลำดับ เนื่องจากสวนขนาดเล็กมีค่าแรงงานและปัจจัยการผลิต อาทิ ค่าปุ๋ยเคมี/ อินทรีย์ วัสดุการเกษตร ที่สูงกว่าสวนขนาดใหญ่ เพราะซื้อในปริมาณน้อยกว่าและมีค่าขนส่ง

ตารางที่ 13 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกพริกชี้ฟ้าในสวนสวนขนาดเล็กพื้นที่ 1-10 ไร่ปี
เพาะปลูก 2560/2561

รายการ เกษตรกรรายที่	เงินสด (บาท)				เฉลี่ย
	1	2	3	4	
1. ต้นทุนผันแปร	30,110.00	29,350.00	28,490.00	29,230.00	29,295.00
1.1 ค่าแรงงาน	16,000.00	15,400.00	15,500.00	15,900.00	15,700.00
- การเตรียมดิน/ปลูก	1,500.00	1,350.00	1,550.00	1,450.00	1,462.50
- การดูแลรักษา	14,500.00	14,050.00	14,560.00	14,450.00	14,390.00
1.2 บัณฑิตการผลิต	14,110.00	13,950.00	12,990.00	13,330.00	13,595.00
- ค่าวัสดุการเกษตร	3,900.00	3,800.00	3,500.00	4,000.00	3,800.00
- ค่าปุ๋ยเคมี	4,700.00	4,500.00	4,250.00	3,980.00	4,357.50
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	990.00	1,000.00	970.00	965.00	981.25
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช	2,100.00	2,200.00	1,900.00	2,000.00	2,050.00
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง/หล่อลื่น	1,800.00	1,850.00	1,780.00	1,790.00	1,805.00
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	620.00	600.00	590.00	595.00	601.25
การเกษตร					
2. ต้นทุนคงที่	1,500.00	1,490.00	1,450.00	1,390.00	1,457.50
- ค่าเช่าที่ดิน			-	-	-
- ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	1,500.00	1,490.00	1,450.00	1,390.00	1,457.50
รวมต้นทุนทั้งหมด	31,610.00	30,840.00	29,940.00	30,620.00	30,752.50

ตารางที่ 14 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกพริกชี้ฟ้าห่อสวน สวนขนาดกลางพื้นที่ 11-20 ไร่ปี
เพาะปลูก 2560/2561

รายการ เกษตรกรรายที่	เงินสด (บาท)		เฉลี่ย
	1	2	
1. ต้นทุนผันแปร	27,000.00	27,950.00	27,475.00
1.1 ค่าแรงงาน	14,000.00	14,400.00	14,200.00
- การเตรียมดิน/ปลูก	1,700.00	1,750.00	1,725.00
- การดูแลรักษา	12,300.00	12,650.00	12,475.00
1.2 บัญชีการผลิต	13,000.00	13,550.00	13,275.00
- ค่าวัสดุการเกษตร	3,600.00	3,800.00	3,700.00
- ค่าปุ๋ยเคมี	4,000.00	4,200.00	4,100.00
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	900.00	1,000.00	950.00
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช	1,900.00	1,850.00	1,875.00
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง/หล่อลื่น	1,800.00	1,850.00	1,825.00
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	800.00	850.00	825.00
การเกษตร			
2. ต้นทุนคงที่	1,600.00	1,790.00	1,695.00
- ค่าเช่าที่ดิน	-	-	-
- ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	1,600.00	1,790.00	1,695.00
รวมต้นทุนทั้งหมด	28,600.00	29,740.00	29,170.00

ตารางที่ 15 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกพริกชี้หูสวน สวนขนาดใหญ่พื้นที่ 21-30 ไร่ปี
เพาะปลูก 2560/2561

รายการ เกษตรกรรายที่	เงินสด (บาท)			เฉลี่ย
	1	2	3	
1. ต้นทุนผันแปร	27,690.00	27,070.00	25,860.00	26,873.33
1.1 ค่าแรงงาน	13,500.00	13,000.00	12,500.00	13,000.00
- การเตรียมดิน/ปลูก	2,000.00	2,100.00	2,200.00	2,100.00
- การดูแลรักษา	11,500.00	10,900.00	14,560.00	12,320.00
1.2 บัญชีการผลิต	14,190.00	14,070.00	13,360.00	13,873.33
- ค่าวัสดุการเกษตร	3,900.00	3,800.00	3,500.00	3,733.33
- ค่าปุ๋ยเคมี	4,700.00	4,500.00	4,250.00	4,483.33
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	990.00	1,000.00	970.00	986.67
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช	1,700.00	1,650.00	1,550.00	1,633.33
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง/หล่อลื่น	2,000.00	2,200.00	2,100.00	2,100.00
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	900.00	920.00	990.00	936.67
2. ต้นทุนคงที่	1,700.00	1,800.00	1,750.00	1,750.00
- ค่าเช่าที่ดิน	-	-	-	-
- ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	1,700.00	1,800.00	1,750.00	1,750.00
รวมต้นทุนทั้งหมด	29,390.00	28,870.00	27,610.00	28,623.33

ตารางที่ 16 ต้นทุนการผลิตของเกษตรกรปลูกพริกชี้หนูสวน แยกตามขนาดพื้นที่การปลูก ปีเพาะปลูก 2560/2561

รายการ	สวนขนาดเล็ก		สวนขนาดกลาง		สวนขนาดใหญ่	
	เงินสด (บาท)	ร้อยละ	เงินสด (บาท)	ร้อยละ	เงินสด (บาท)	ร้อยละ
1. ต้นทุนผันแปร	29,295.00	95.26	27,475.00	94.19	26,873.33	93.89
1.1 ค่าแรงงาน	15,700.00	51.05	14,200.00	48.68	13,000.00	45.42
- การเตรียมดิน/ปลูก	1,462.50	4.76	1,725.00	5.91	2,100.00	7.34
- การดูแลรักษา	14,390.00	46.79	12,475.00	42.77	13,230.00	43.04
1.2 ปัจจัยการผลิต	13,595.00	44.21	13,275.00	45.51	13,873.33	48.47
- ค่าวัสดุการเกษตร	3,800.00	12.36	3,700.00	12.68	3,733.33	13.04
- ค่าปุ๋ยเคมี	4,357.50	14.17	4,100.00	14.06	4,483.33	15.66
- ค่าปุ๋ยอินทรีย์	981.25	3.19	950.00	3.26	986.67	3.45
- ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช	2,050.00	6.67	1,875.00	6.43	1,633.33	5.71
- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง/หล่อลื่น	1,805.00	5.87	1,825.00	6.26	2,100.00	7.34
- ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	601.25	1.96	825.00	2.83	936.67	3.27
2. ต้นทุนคงที่	1,457.50	4.74	1,695.00	5.81	1,750.00	6.11
- ค่าเช่าที่ดิน	-	-	-	-	-	-
- ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	1,457.50	4.74	1,695.00	5.81	1,750.00	6.11
รวมต้นทุนทั้งหมด	30,752.50	100	29,170.00	100	28,623.33	100

หมายเหตุ: ต้นทุนการผลิตสูงที่สุด คือ สวนขนาดเล็ก รองลงมาสวนขนาดกลางและสวนขนาดใหญ่ ตามลำดับ เนื่องจากสวนขนาดเล็กมีค่าแรงงานและปัจจัยการผลิต อาทิ ค่าปุ๋ยเคมี/ อินทรีย์ ค่าวัสดุการเกษตร ที่สูงกว่าสวนขนาดใหญ่ เพราะซื้อในปริมาณน้อยกว่าและมีค่าขนส่ง

ตารางที่ 17 ราคากล้วยไข่และพริกชี้หนูสวนเฉลี่ยต่อปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2561

รายการ	2557	2558	2559	2560	2561	ราคาเฉลี่ย 5 ปี
1.กล้วยไข่ (หวี/บาท)	36.12	36.92	34.39	27.86	23.46	31.75
2.พริกชี้หนูสวน (กก/บาท)	42.00	60.50	56.00	48.30	47.90	50.94

ที่มา:กรมการค้าภายในประเทศ

ตารางที่ 18 กำไรสุทธิกล้วยไข่

รายการ	สวนขนาดเล็ก (1-10 ไร่)	สวนขนาดกลาง (11-20 ไร่)	สวนขนาดใหญ่ (21-30 ไร่)
ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย (หวี/ไร่)	900	1,050	1,200
ราคาต่อหวีเฉลี่ย (บาท)	31.75	31.75	31.75
ผลตอบแทนต่อไร่เฉลี่ย (บาท/ไร่)	28,575.00	33,337.50	38,100.00
รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)	11,449.50	16,750.36	22,556.67
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	9,323.50	15,607.50	21,343.34

ที่มา:จากการคำนวณ

หมายเหตุ: ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ยของสวนขนาดใหญ่ได้ปริมาณมากที่สุด รองลงมาเป็นสวนขนาดกลาง และสวนปลูกขนาดเล็ก เนื่องจากปริมาณการปลูกต้นกล้วยเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่า

ตารางที่ 19 กำไรสุทธิพริกชี้หูสวน

รายการ	สวนขนาดเล็ก (1-10 ไร่)	สวนขนาดกลาง (11-20 ไร่)	สวนขนาดใหญ่ (21-30 ไร่)
ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย (กก /ไร่)	768	832	896
ราคาต่อกิโลกรัมเฉลี่ย (บาท)	50.94	50.94	50.94
ผลตอบแทนต่อไร่เฉลี่ย (บาท/ไร่)	39,121.92	42,382.08	45,642.24
รายได้สุทธิ(บาท/ไร่)	9,826.92	14,907.08	18,768.91
กำไรสุทธิ(บาท/ไร่)	8,369.42	13,212.08	17,018.91

ที่มา:จากการคำนวณ

หมายเหตุ: ราคาขายต่อกิโลกรัมเฉลี่ยของสวนขนาดใหญ่ได้ราคาสูงสุด รองลงมาเป็นสวนขนาดกลางและสวนปลูกขนาดเล็ก เนื่องจากการประเมินราคาขายจากคุณภาพพริก เช่น ขนาดและสีของพริก

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกพืชแซมทุเรียน หมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงสภาพทั่วไป และวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของการปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน กับพริกขี้หนูสวนแซมทุเรียน ปีการเพาะปลูก 2560/2561 โดยทำการเก็บข้อมูล 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จากเกษตรกรตัวอย่างปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน จำนวน 10 ราย แบ่งตามขนาดพื้นที่ ออกเป็น 3 ขนาด คือ สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) จำนวน 5 ราย สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) จำนวน 7 ราย และสวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่) จำนวน 3 ราย จากเกษตรกรตัวอย่างปลูกพริกขี้หนูสวนแซมทุเรียน จำนวน 9 ราย แบ่งตามขนาดพื้นที่ ออกเป็น 3 ขนาด คือ สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) จำนวน 4 ราย สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) จำนวน 2 ราย และสวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่) จำนวน 3 ราย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้ทั้งสถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์ต้นทุนและ ผลตอบแทนเปรียบเทียบตามขนาดพื้นที่ทั้ง 3 ขนาด จากผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน มีรายละเอียด ดังนี้

1. การปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน

1.1. สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่)

การวิเคราะห์พบว่า การปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียนของสวนขนาดเล็ก พื้นที่ (1-10 ไร่) ต้นทุน รวมทั้งหมดต่อไร่ เท่ากับ 19,251.20 บาท ได้แก่ ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าปุ๋ยจ้ำย การผลิต ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร ฯลฯ เท่ากับ 17,125.20 บาท ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย ค่าเช่าที่ดิน และค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร เท่ากับ

2,126.00 บาท และผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย เท่ากับ 900 ไร่ต่อไร่ ราคาขายต่อหัวเฉลี่ยเท่ากับ 31.75 บาท ผลตอบแทนต่อไร่เท่ากับ 28,575.00 บาทต่อไร่ เมื่อหักต้นทุนแล้วจะได้กำไรสุทธิต่อไร่ เท่ากับ 9,323.50 บาทต่อไร่ (ตาราง ที่ 12 และตารางที่ 18)

1.2 สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่)

การวิเคราะห์พบว่า การปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียนของสวนขนาดเล็ก พื้นที่ (11-20ไร่) ต้นทุน รวมทั้งหมดต่อไร่ เท่ากับ 17,730.00 บาท ได้แก่ ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าปัจจัย การผลิต ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร ฯลฯ เท่ากับ 16,587.14 บาท ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย ค่าเช่าที่ดิน และค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร เท่ากับ 1,142.86 บาท และผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย เท่ากับ 1,050 ไร่ต่อไร่ ราคาขายต่อหัวเฉลี่ยเท่ากับ 31.75 บาท ผลตอบแทนต่อไร่เท่ากับ 33,337.50 บาทต่อไร่ เมื่อหักต้นทุนแล้วจะได้กำไรสุทธิต่อไร่ เท่ากับ 15,607.50 บาทต่อไร่ (ตาราง ที่ 12 และตารางที่ 18)

1.3 สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 21-30 ไร่)

การวิเคราะห์พบว่า การปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียนของสวนขนาดเล็ก พื้นที่ (21-30ไร่) ต้นทุน รวมทั้งหมดต่อไร่ เท่ากับ 16,756.67 บาท ได้แก่ ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าปัจจัย การผลิต ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร ฯลฯ เท่ากับ 15,543.33 บาท ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย ค่าเช่าที่ดิน และค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร เท่ากับ 1,213.33 บาท และผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย เท่ากับ 1,200 ไร่ต่อไร่ ราคาขายต่อหัวเฉลี่ยเท่ากับ 31.75 บาท ผลตอบแทนต่อไร่เท่ากับ 38,100.00 บาทต่อไร่ เมื่อหักต้นทุนแล้วจะได้กำไรสุทธิต่อไร่ เท่ากับ 21,343.34 บาทต่อไร่ (ตาราง ที่ 12 และตารางที่ 18)

2. การปลูกพริกชี้หูสวนแซมทุเรียน

2.1 สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่)

การวิเคราะห์พบว่าการปลูกพริกชี้หูสวนแซมทุเรียนของสวนขนาดเล็ก พื้นที่ (1-10ไร่) ต้นทุน รวมทั้งหมดต่อไร่ เท่ากับ 30,752.50 บาท ได้แก่ ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าปัจจัย การผลิต ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร ฯลฯ เท่ากับ 29,275.00 บาท ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย ค่าเช่าที่ดิน และค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร เท่ากับ 1,477.50 บาท และผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย เท่ากับ 768 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายต่อกิโลกรัมเฉลี่ยเท่ากับ 50.94 บาท ผลตอบแทนต่อไร่เท่ากับ 39,121.92 บาทต่อไร่ เมื่อหักต้นทุนแล้วจะได้กำไรสุทธิต่อไร่ เท่ากับ 8,369.42 บาทต่อไร่ (ตาราง ที่ 16 และตารางที่ 19)

2.2. สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่)

การวิเคราะห์พบว่าการปลูกพริกชี้หูสวนแซมทุเรียนของสวนขนาดกลาง พื้นที่ (11-20ไร่) ต้นทุน รวมทั้งหมดต่อไร่ เท่ากับ 29,170.00 บาท ได้แก่ ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าปัจจัย การผลิต ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร ฯลฯ เท่ากับ 27,475.00 บาท ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย ค่าเช่าที่ดิน และค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร เท่ากับ 1,695.00 บาท และผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย เท่ากับ 832 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายต่อกิโลกรัมเฉลี่ยเท่ากับ 50.94 บาท ผลตอบแทนต่อไร่เท่ากับ 42,382.08 บาทต่อไร่ เมื่อหักต้นทุนแล้วจะได้กำไรสุทธิต่อไร่ เท่ากับ 13,212.08 บาทต่อไร่ (ตาราง ที่ 16 และตารางที่ 19)

2.3. สวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่)

การวิเคราะห์พบว่าการปลูกพริกชี้หูสวนแซมทุเรียนของสวนขนาดใหญ่พื้นที่(21-30ไร่) ต้นทุน รวมทั้งหมดต่อไร่ เท่ากับ 28,623.33 บาท ได้แก่ ต้นทุนผันแปร ประกอบด้วย ค่าแรงงาน ค่าปัจจัย การผลิต ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร ฯลฯ เท่ากับ 26,873.33 บาท ต้นทุนคงที่ ประกอบด้วย ค่าเช่าที่ดิน และค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร เท่ากับ 1,750.00 บาท และผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย เท่ากับ 896 กิโลกรัมต่อไร่ ราคาขายต่อกิโลกรัม

เฉลี่ยเท่ากับ 50.94 บาท ผลตอบแทนต่อไร่เท่ากับ 45,642.24 บาทต่อไร่ เมื่อหักต้นทุนแล้วจะได้กำไรสุทธิต่อไร่ เท่ากับ 17,018.91 บาทต่อไร่ (ตาราง ที่ 16 และตารางที่ 19)

การเปรียบเทียบผลผลิต ต้นทุน และผลตอบแทนของเกษตรกรที่ปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน เกษตรกร หมู่ที่ 4 ตำบลรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ปีเพาะปลูก 2560/2561 แยกตามขนาดพื้นที่การปลูก 3 ขนาด คือ สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) และสวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่)

1. การเปรียบเทียบผลผลิต

เกษตรกรที่ปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน พื้นที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูงสุด ได้แก่ สวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 1-10 ไร่) ให้ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 900 หวีต่อไร่ รองลงมาสวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) 1,050 หวีต่อไร่ และสวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่) 1,200 หวีต่อไร่ ตามลำดับ ดังข้อมูลตารางที่ 18 และเนื่องจากสวนขนาดใหญ่มีปริมาณการปลูกกล้วยไข่เฉลี่ยจำนวนต้นต่อไร่สูงสุดทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูงสุด

2. การเปรียบเทียบต้นทุน

การปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน มีต้นทุน การผลิตสูงสุด ได้แก่ สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1 - 10 ไร่) เท่ากับ 19,251.23 บาทต่อไร่ รองลงมาเป็น สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) 17,730 บาทต่อไร่ และสวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่) 16,756.67 บาทต่อไร่ ตามลำดับ ดังข้อมูลตารางที่ 12 ทั้งนี้เนื่องจากสวนขนาดเล็กการซื้อปัจจัย การผลิตในปริมาณน้อยกว่าพื้นที่ขนาดใหญ่ ทำให้มีราคาต้นทุนที่สูงกว่า เช่น ค่าปุ๋ย ค่าสารกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช รวมทั้งมีค่าขนส่ง และต้นทุนแรงงานที่สูงกว่าเฉลี่ยต่อไร่

3. การเปรียบเทียบผลตอบแทน

เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนการปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียนของเกษตรกร พบว่าสวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่) ให้ผลตอบแทนสูงสุด เท่ากับ 38,100.00 บาทต่อไร่ รองลงมาเป็นสวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) 33,337.50 บาทต่อไร่ และ สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) 28,575.00 บาทต่อไร่ ตามลำดับ และเมื่อนำกำไรสุทธิที่ได้รับต่อไร่ ของสวนขนาดใหญ่ สวนขนาดกลาง และสวนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกันไปทิศทางเดียวกัน มีค่าเท่ากับ 21,343.34 บาทต่อไร่ 15,607.50 บาทต่อไร่ และ 9,323.50 บาท ต่อไร่ตามลำดับ ดังข้อมูลตารางที่ 18

การเปรียบเทียบผลผลิต ต้นทุน และผลตอบแทนของเกษตรกรที่ปลูกพริกชี้หูลงสวนแซมทุเรียนเกษตรกร หมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ปีเพาะปลูก 2560/2561 แยกตามขนาดพื้นที่การปลูก 3 ขนาด คือ สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) และสวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่)

1. การเปรียบเทียบผลผลิต

เกษตรกรที่ปลูกพริกชี้หูลงสวนแซมทุเรียน พื้นที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูงสุด ได้แก่ สวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 1-10 ไร่) ให้ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 768 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมาสวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) 832 กิโลกรัมต่อไร่ และสวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่) 896 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ ดังข้อมูลตารางที่ 19 และเนื่องจากสวนขนาดใหญ่มีปริมาณการปลูกกล้วยไข่เฉลี่ยจำนวนต้นต่อไร่สูงสุดทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูงสุด

2. การเปรียบเทียบต้นทุน

การปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน มีต้นทุน การผลิตสูงสุด ได้แก่ สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) เท่ากับ 30,752.50 บาทต่อไร่ รองลงมาเป็น สวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) 29,170.00 บาทต่อไร่ และสวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่) 28,623.33 บาทต่อไร่ ตามลำดับ ดังข้อมูลตารางที่ 12 ทั้งนี้เนื่องจากสวนขนาดเล็กการซื้อปัจจัย การผลิตในปริมาณน้อยกว่าพื้นที่ขนาดใหญ่ ทำให้

มีราคาต้นทุนที่สูงกว่า เช่น ค่าปุ๋ย ค่าสารกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช รวมทั้งมีค่าขนส่ง และต้นทุนแรงงานที่สูงกว่าเฉลี่ยต่อไร่

3. การเปรียบเทียบผลตอบแทน

เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนการปลูกพริกชี้หนูแซมทุเรียนของเกษตรกร พบว่าสวนขนาดใหญ่ (พื้นที่ 21-30 ไร่) ให้ผลตอบแทนสูงสุด เท่ากับ 45,642.24 บาทต่อไร่ รองลงมาเป็นสวนขนาดกลาง (พื้นที่ 11-20 ไร่) 42,382.08 บาทต่อไร่ และ สวนขนาดเล็ก (พื้นที่ 1-10 ไร่) 39,121.92 บาทต่อไร่ ตามลำดับ และเมื่อนำกำไรสุทธิที่ได้รับต่อไร่ ของสวนขนาดใหญ่ สวนขนาดกลาง และสวนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกัน มีค่าเท่ากับ 17,018.91 บาทต่อไร่ 13,212.08 บาทต่อไร่ และ 8,369.42 บาท ต่อไร่ตามลำดับ ดังข้อมูลตารางที่ 19

เมื่อวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบจากข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตกล้วยไข่แซมทุเรียนกับพริกชี้หนูสวนแซมทุเรียน ของเกษตรกรหมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ปีเพาะปลูก 2560/2561 พบว่าต้นทุนในการผลิตพริกชี้หนูสวนมีต้นทุนที่สูงกว่าปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียน ของพื้นที่การเพาะปลูกทั้ง 3 ขนาดเนื่องจากการปลูกพริกชี้หนูสวนต้นทุนที่สูงเกิดจากค่าแรงในการเก็บเกี่ยวผลผลิตและค่าสารเคมีที่ใช้ในการดูแลรักษา เมื่อเปรียบเทียบกำไรสุทธิพบว่า การปลูกกล้วยไข่แซมทุเรียนให้กำไรสุทธิที่สูงกว่าการปลูกพริกชี้หนูสวนแซมทุเรียนของการเพาะปลูกทั้ง 3 ขนาด ถึงแม้ว่าผลตอบแทนเฉลี่ยต่อไร่ของการปลูกพริกชี้หนูสวนจะสูงกว่าการปลูกกล้วยไข่ แต่เนื่องด้วยต้นทุนที่สูงทำให้กำไรสุทธิน้อยลง ดังข้อมูลตารางที่ 20

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกกล้วยไข่กับพริกชี้หูสวน

รายการ	กล้วยไข่			พริกชี้หูสวน		
	ขนาดของสวน			ขนาดของสวน		
	เล็ก (1-10 ไร่)	กลาง (11-20 ไร่)	ใหญ่ (21-30 ไร่)	เล็ก (1-10 ไร่)	กลาง (11-20 ไร่)	ใหญ่ (21-30 ไร่)
ต้นทุนผันแปร(บาท)	17,125.20	16,587.14	15,543.33	29,295.00	27,475.00	26,873.33
ต้นทุนคงที่ (บาท)	2,126.00	1,142.86	1,213.33	1,4575.50	1,695.00	1,750.00
ต้นทุนทั้งหมด (บาท)	19,251.20	17,730.00	16,756.67	30,752.50	29,170.00	28,623.00
ผลตอบแทนต่อไร่ เฉลี่ย (บาท/ไร่)	28,575.00	33,337.50	38,100.00	39,121.92	42,382.08	45,642.24
รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)	11,449.50	16,750.36	22,556.67	9,826.92	14,907.08	18,768.91
กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	9,323.50	15,607.50	21,343.34	8,369.42	13,212.08	17,018.91

ข้อเสนอแนะ

ในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกพืชแซมทุเรียน ปัจจัยที่มีผลต่อกำไรสุทธิและผลตอบแทนนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง ได้แก่ ราคา ปริมาณผลผลิตที่ขึ้นอยู่กับการดูแลรักษาและสภาพอากาศ ต้นทุนการผลิต ดังนั้นในการปลูกพืชทั้งสองชนิดถ้าเกษตรกรรอรายได้ผลตอบแทนที่สูงขึ้นทำได้ด้วยการเพิ่มผลผลิตหรือการหารายได้เสริมจากพืชชนิดนั้น เช่น การขายใบตอง การขายหน่อกล้วยและการลดต้นทุนในการผลิตเช่นหากเกษตรกรสามารถลดต้นทุนในการผลิตพริกชี้หูสวนทั้งในด้านปัจจัยการผลิต สารเคมี ค่าแรงงานจะทำให้ได้กำไรสูงขึ้น เนื่องจากผลตอบแทนการปลูกพริกชี้หูสวนแซมทุเรียนสูง

ปัญหาของเกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตสูง อันเกิดมาจากปัจจัยหลัก คือ ปุ๋ยและสารเคมีราคาแพง เป็นปัญหาที่มีความสำคัญ และเป็นปัญหาที่พบเสมอในการผลิตพืชทางการเกษตร ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหานี้จำเป็นต้องอาศัยทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมมือกันในการแก้ปัญหานี้อย่างจริงจังและเร่งด่วน รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยชีวภาพให้มากขึ้น เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีให้น้อยลง ซึ่งเป็นวิธีการลดต้นทุนของเกษตรกรและยังช่วยให้สภาพดินดีขึ้นด้วย

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร. 2559. ยุทธศาสตร์การพัฒนางานวิจัยกล้วย พ.ศ. 2559-2563.(Online).
<http://www.doa.go.th/hortold/images/stories/strategyplantort/straegybanana.doc>.
 , 21 กันยายน 2560.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2559. ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านเกษตร (Online).
<http://www.agriinfo.doae.go.th/year60/plant/rortor/fruit1/banana5.pdf>. , 7 กันยายน
 2560.

ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ. 2544. เศรษฐศาสตร์การวิเคราะห์โครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 4.
 กรุงเทพมหานคร: คณะเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณิรดา ปันชัย. 2555. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนโครงการส่งเสริมการปลูกข้าว อินทรีย์
 เพื่อการส่งออกของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าอิสระ เศรษฐศาสตร์
 มหাবณัฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นิกร์นิกา บุญช่วย. 2560. การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกกล้วยน้ำว้า ในเขต
 อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยศิลปากร. 10 (1): 1884-1894

นวลนภา โกศลเมธากุล. 2547. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุน
 ปลูกกล้วยไม้ตัดดอกของเกษตรกรในอำเภอสามพรวณ จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์
 วิทยาศาสตร์มหาบณัฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภูตินันท์ สง่าพงษ์. 2553. การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้ปลูกมัน
 ลำปะหลัง ปีการเพาะปลูก 2551/2552 ระหว่างพื้นที่โครงการจัดระบบพิเศษเฉพาะ พื้นที่
 ที่ดินदान และพื้นที่ปกติจังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจ
 มหাবณัฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารและสิ่งอ้างอิง (ต่อ)

โรจนานพร ชำยม่าน. 2546. การวิเคราะห์การตอบสนองของอุปทานกล้วยและแนวโน้มการผลิต ใน ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วารินทร์ งามการุญ. 2558. แผนธุรกิจการปลูกกล้วยหอมในประเทศไทยเพื่อการส่งออก ใน ประเทศญี่ปุ่นให้มีความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหาร ธุรกิจ.มหาบัณฑิต สาขาพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศักรินทร์ ทิพย์เนตร. 2541. การวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนในการผลิตและส่งออกกล้วย หอม ทองปลอดสารพิษ: ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรทำยาง จำกัด จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิริประภา ธงชัยสุริยา. 2558. การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนทางการ เงินของ การ ผลิตข้าว ระหว่างวิธีการผลิตแบบดั้งเดิม วิธีการผลิตแบบปลอด สารพิษ และวิธีการ ผลิต แบบเกษตรอินทรีย์ ในจังหวัดราชบุรี. การศึกษาค้นคว้า อิสระเศรษฐศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิริพร งามเซย. 2551. การวิเคราะห์การตอบสนองอุปทานกล้วยหอมในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์.

สุขใจ ตอนปัญญา. 2554. ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนปลูกข้าวของเกษตรกร หมู่ 5 ตำบล หัวดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนแบบผสม เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง วิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบจากข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกพืชแซมทุเรียน ของเกษตรกร หมู่ที่ 4 ตำบลตรอกนอง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยนิสิตปริญญาโท สาขาธุรกิจการเกษตร คณะเศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....วันที่สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง : ทำเครื่องหมาย X ใน และเติมข้อความในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์..... เบอร์โทรศัพท์
- บ้านเลขที่..... หมู่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
- 1.2 เพศ ชาย หญิง
- 1.3 อายุ ปี
- 1.4 ระดับการศึกษาสูงสุด ต่ำกว่าประถมศึกษา
- ประถมศึกษา..... มัธยมศึกษา ปวส./อนุปริญญา
- ปริญญาตรี ปริญญาโท หรือสูงกว่า
- 1.5 มีสมาชิกในครอบครัว..... คน
- 1.6 สมาชิกที่ช่วยในการทำการเกษตร
- คน
- 1.7 พื้นที่ในการเกษตรทั้งหมด.....ไร่
- 1.8 พื้นที่ในการปลูกพืชแซมทุเรียนมีทั้งหมด
- ไร่
- 1.9 พืชที่ปลูกแซมทุเรียน พริกชี้หูสวน
- กล้วยไข่.....

- 1.10 ประสบการณ์การปลูกกล้วยหอม..... ปี
- 1.11 เก็บผลผลิตได้ต่อรอบ ต่อปี
- 1.12 รายได้หลักของครัวเรือน รายได้จากการปลูกกล้วยหอม.....บาท/ปี
รายได้อื่น ๆ นอกเหนือจากปลูกกล้วยหอม.....บาท/ปี
- 1.13 ในรอบปีเพาะปลูกที่ผ่านมา ท่านมีการกู้ยืมหนี้สินมาใช้ในการปลูกพืชหรือไม่
(ระบุได้มากกว่า 1 แหล่ง)
- ธ.ก.ส. จำนวน.....บาท ดอกเบี้ย (%).....
- กองทุนหมู่บ้าน จำนวน.....บาท ดอกเบี้ย (%)
- สหกรณ์การเกษตร จำนวน บาท ดอกเบี้ย(%)
- อื่น ๆ (ระบุ)จำนวนบาท ดอกเบี้ย (%)
- 1.14 ท่านได้รับคำแนะนำการปลูกพืชแซมทุเรียนจาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- มีความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น.....
- ศึกษาค้นคว้าขั้นตอนการปลูกด้วยตนเอง.....
- เจ้าหน้าที่จากภาครัฐ.....
- เจ้าหน้าที่จากภาคเอกชน.....
- อินเทอร์เน็ต/หนังสือ.....
- อื่น ๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกพริกชี้หูสวนหรือกล้วยไข่

2.1 การถือครองที่ดินในการปลูก ปีการเพาะปลูก 2560/2561

เนื้อที่ปลูกทั้งหมด..... แปลง รวมเป็นเนื้อที่ทั้งหมด.....ไร่ (ตนเอง.....ไร่ /
เช่า.....ไร่)

แปลงที่	พืชที่ปลูก(ไร่)	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	จำนวนต้นต่อไร่	เดือน		หมายเหตุ
				ปลูก	เก็บ	
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการปลูกพริกชี้หูสวนหรือกล้วยไข่ใน 1 ฤดูการเพาะปลูก ปีการเพาะปลูก 2560/2561

รายการ	จำนวน	ราคาซื้อ/ หน่วย (บาท)	อายุการใช้ งาน(ปี)	ใช้มาแล้ว (ปี)	มูลค่าซาก/ มูลค่าปัจจุบัน (บาท)	ค่าซ่อม/ ปี(บาท)
1.เครื่องจักรอุปกรณ์ ทางการเกษตร - เครื่องตัดหญ้า - เครื่องพ่นยา - มอเตอร์น้ำ - อุปกรณ์เก็บเกี่ยว - เครื่องซัง - อื่น ๆ						
2.ค่าก่อสร้าง -โรงเก็บวัสดุ อุปกรณ์/ผลผลิต - อื่นๆ						

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลผลิตการปลูกพริกขี้หนูสวนหรือกัวยไช

แปลงที่	พืชที่ปลูกแซมทุเรียน		เนื้อที่ปลูก (ไร่)	จำนวนต้นที่ปลูก	ผลผลิตต่อไร่	ผลผลิตรวม
	พริกขี้หนูสวน	กัวยไช				
1						
2						
3						
4						
5						
6						

ข้อเสนอแนะอื่นๆ.....

****ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม****